

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Personální
Oddělení Finanční a ekonomické informace

INFORMACE Odborné knihovny MF

Přehled dokumentovaných článků
z českých a zahraničních odborných časopisů

8/2009

červen

Informace Odborné knihovny MF
Dokumentační a informační bulletin
Řada: **Přehled dokumentovaných článků z českých a zahraničních odborných časopisů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí, Odbor Personální
Oddělení Finanční a ekonomické
informace

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

M. Beránková, Ing. K. Gubová,
Mgr. J. Machonský, A. Mazaná,
Mgr. A. Sahánková, Mgr. M. Tichá,
Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN:

1803-6376

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257042259
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí, Odbor Personální
Odd. Finanční a ekonomické informace,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257042588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 29.6.2009
Vychází zpravidla 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)
http://www.mfcz.cz/cps/rde/xchg/mfcz/xsl/kniha_aktual.html (internet)

Do čísla přispěly: M. Beránková,
Ing. K. Gubová, A. Mazaná,
Mgr. A. Sahánková, V. Šťastná,
Mgr. M. Tichá, Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

dostáváte do rukou další číslo našeho periodika, které Vám přináší aktuální informace z širokého spektra českých a zahraničních odborných časopisů.

V přehledu jsou zpracovány články za poslední období (měsíc květen). Vzhledem k různým opožděným dodávkám, darům a různé periodicitě se mohou v dokumentaci vyskytnout i starší čísla časopisů.

Informace s tímto přehledem vycházejí 1x měsíčně a jsou pro Vás dostupné v tištěné podobě na sekretariátech odborů a v elektronické podobě včetně archivu na intranetových a internetových stránkách odborné knihovny MF.

V tomto čísle jsou z českých titulů podchycena např. témata: stav regulace finančního trhu (dokument EK), deset let eurozóny, testování skandinávského hospodářského modelu globální ekonomickou krizí, nový zákon o auditorech, návrh euronovely zákona o podnikání na kapitálovém trhu, penzijní připojištění, kořeny finanční krize a její vliv na rozvinutí globální ekonomické krize, aktuální ekonomický vývoj a územní rozpočty v roce 2009, analýza financování místní samosprávy, hospodaření krajských samospráv 2004-2007, obecní majetek, změny zákona o dani z nemovitostí k 1.1.2009 a regionální rozdělení příjmů v západní Evropě (v angl. jaz.).

Ze zahraničních zdrojů pak upozorňujeme např. na články z německého tisku vztahující se k podnikovým daním, k návrhu novely zákona o bankovních dozorčích radách, k jistění vkladů a odškodňování investorů, k zvýšení mýtného, ke snížení ceny elektřiny, ke zpřísnění dozoru nad trhem s vodou, k recesi v historii Německa a ke konvergenci cen v eurozóně. Dále doporučujeme z rakouského tisku články k efektivitě fiskálních opatření na podporu růstu a oživení konjunktury v době krize a k vyčleňování veřejného sektoru v Rakousku a z francouzského tisku článek k maržím zemědělsko-potravinářského průmyslu ve Francii. Z anglicky psaného tisku jsme vybrali témata: dlouhodobé a krátkodobé dopady fiskálních deficitů na ekonomický růst a blahobyt, vývoj cen ropy, mezinárodní bankovníctví a zátěžové testování bank v USA. Ze slovenského tisku upozorňujeme na články zabývající se zjišťováním efektivnosti veřejných zakázek (v angl. jaz.) a analýzou inflace a vstupu SR do EMU.

V další části Informací Vám nabízíme **překlady** z německého tisku: Rozpolcená společnost (příjmová nerovnost mezi občany), Přemítání o nemyslitelném (negativní hlavní úrok), Plány týkající se „špatných bank“ jsou polovičaté. Z anglického tisku pak Jak vyřešit fiskální rozvrat Británie.

Přejeme Vám, abyste v našich Informacích našli to, co potřebujete.

Mgr. A. Sahánková
VO 303

UPOZORNĚNÍ

Nové časopisy v Odborné knihovně MF

ESPRIT – Stylový magazín Lidových novin.

Měsíční příloha Lidových novin. Stylový magazín přinášející rozhovory s významnými osobnostmi z oblasti managementu a podnikání, články o designu atd.

Vyd.: Praha, Lidové noviny a.s., 2009 –
Periodicita: ix měsíčně

Školení v prostorách Odborné knihovny MF

Oddělení Finanční a ekonomické informace, jehož součástí je Odborná knihovna Ministerstva financí, průběžně školí své uživatele, a to v oblasti poskytování služeb knihovnou (např. výpůjční, referenční, rešeršní, překladatelské, poradenské služby). Dále se mohou zájemci seznámit s vyhledáváním v elektronickém knihovním katalogu „KP“, s možnostmi využívání internetových stránek oddělení 303, s přehledem českých i zahraničních informačních zdrojů. Mohou si zkusit pracovat v informačních zdrojích dle svého zájmu a zaměření (ASPI, JUSTIS Celex, ProQuest, ISAP, Official Journal, Olisnet, Aktivní noviny, Monitor tisku, KP a další). Vyzkoušejí si tak vyhledávání potřebných odborných informací v praxi.

Seznámení s poskytovanými službami oddělení 303 (Odborné knihovny MF) by mělo přispět k plnému využívání informační podpory na MF při plnění pracovních úkolů.

Zájemci o školení mohou kontaktovat paní Věru Šťastnou na l. 2588 nebo Mgr. Bendu na l. 2182. Lze i vyplnit formulář v systému VEMA, který naleznou v části „Vzdělávání zaměstnanců/ Vzdělávací akce v prostorách MF“.

Prohlídka prostor Odborné knihovny MF

Dne 23.4.2009 se uskutečnila prohlídka prostor Odborné knihovny MF pro zaměstnance ministerstva. Zúčastnilo se asi 60 pracovníků ministerstva (v 5 skupinách). Po výkladu zaměřeném na služby poskytované knihovnou a dostupné informační zdroje, prošli účastníci jednotlivé depozitáře a vyslechli zajímavosti z historie budovy (bývalého kláštera). Pro velký zájem byla uskutečněna ještě jedna prohlídka s výkladem, a to 28.4.2009.

Media Monitoringy

Na stránkách Odborné knihovny MF je pro Vás připraven speciální monitoring na téma **Emoční intelligence**, který naleznete v sekci Monitoring médií a na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

OBSAH

Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	5
Daně.....	5
Ekonomické vědy. Ekonomie	11
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	12
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	19
Informatika. Počítače	25
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	25
Podnik a podnikání.....	26
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	27
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	28
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	28
Právo.....	29
Statistika. Demografie. Sociologie.....	30
Účetnictví	30
Veřejná správa.....	31
Veřejné finance. Rozpočet	32
Zdravotnictví	34
Zemědělství	34
Životní prostředí.....	35
Životní úroveň	35
Ostatní.....	35
Zkrácené překlady odborných článků	36

Daně

Ana Colldefors

Abolition of Spanish net wealth tax and its effects

Zrušení daně z čistého bohatství ve Španělsku a jeho důsledky

European taxation, Vol. 49, (2009) No. 4, p. 230-231

Zákonem č. 4/2008 ze dne 23. prosince 2008 bylo ve Španělsku zrušeno zdanění majetku a povinnost podávat daňové přiznání se zpětnou platností od 1. ledna 2008. Opatření se týká nejen španělských státních příslušníků, ale i cizinců, kteří ve Španělsku vlastní nějaký majetek. V příspěvku se rozebírá opatření a jeho důsledky. - Pozn. -- Res.

Tobias Freudenberg

Bei Sanierung winkt Steuerentlastung

U sanace podniku se schyluje k daňové úlevě

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 86 (6.5.2009), S. 19

Připravovaná korekce v podnikových daních v Německu má omezit překážky podnikové sanace a hlavně zabezpečit příjmy státu v obtížné hospodářské situaci. K plánu nových předpisů pro odpočet ztráty v případě podnikových restrukturalizací. Avizo tzv. sanační klauzule (měla by umožnit lepší zúčtování ztrát s budoucími zisky) a zvýšení úrokové hranice (limit odpočtu nákladů na úroky má být zvýšen z jednoho miliónu na tři milióny eur).

Petr Gola

Daň z příjmů fyzických osob v zemích OECD

Daně a právo v praxi, Sv. 14, (2009) č. 4, s. 48-50

Informace o rozdílech ve zdanění v zemích OECD, o společném zdanění manželů, o příjmech, ze kterých se daň neplatí apod. Vývoj sazeb daně v Česku.

Oto Ohlson

Daně z motorových vozidel

Finanční management, Sv. 6, (2009) č. 3, s. 57-58

Porovnání daně z motorových vozidel/silniční daně v ČR, Velké Británii, Spojených státech, Mexiku a Brazílii. Daňová kalkulace, principy, kompetence. Britská dodatečná daň z prodeje automobilu u dealera.

Jaroslav Kratochvíl

Daňová kontrola a její místo v daňovém řízení

Daně a právo v praxi, Sv. 14, (2009) č. 4, s. 27-35

Smysl a účel daňové kontroly v daňovém řízení, zahájení a průběh daňové kontroly, důkazní břemeno v průběhu daňové kontroly, ukončení daňové kontroly, problematika opakované daňové kontroly. Připojena vybraná judikatura.

Jana Vítková

Daňové doklady od roku 2009

Praktický poradce v daňových otázkách, 2009, č. 8, rubrika 3, s. 1-13

Ke změnám v oblasti daňových dokladů, které přinesla novela zákona o DPH (s účinností od 1.1.2009). Vystavení běžného daňového dokladu, zjednodušený daňový doklad, odvod DPH z přijaté zálohy, doplnění údajů na doklad, zaúčtování dokladu a nárok na odpočet, souhrnný daňový doklad, doklad o použití atd. Problematika je ilustrována na několika příkladech.

Die Bekämpfung des Umsatzsteuerbetrugs wird entschieden fortgeführt : das Bundesministerium der Finanzen legt neue Gesetzgebungsvorschläge vor
Boj proti podvodu u daně z obratu bude rozhodným způsobem pokračovat : Spolkové ministerstvo financí předkládá nové legislativní návrhy

Monatsbericht des BMF, Jg. 2009, Nr. 4, S. 62-64

Příspěvek upozorňuje na aktuální konkrétní iniciativy Spolkového ministerstva financí v Německu v rámci dalšího pokračování boje proti podvodům v oblasti daně z obratu. Jde například o dodatečné opatření týkající se rozšíření daňové povinnosti u příjemce plnění na další hospodářské aktivity.

Karin Heger

Die Besteuerung der öffentlichen Hand - ein Überblick über die Rechtsprechung de BFH
Zdanění veřejného sektoru - přehled judikatury Spolkového finančního dvora

Finanz-Rundschau, Jg. 91, (2009) Nr. 7, S. 301-307

Autorka podává přehled aktuální judikatury Spolkového finančního dvora k problematice zdanění veřejného sektoru v Německu. Zohledňuje přitom novou úpravu v rámci daňového zákona na rok 2009 (Jahressteuergesetz - JStG - 2009). - Pozn. - K tématu též další příspěvky v tomto čísle časopisu viz Hüttemann, R.: Die Besteuerung der öffentlichen Hand (Zdanění státu a obcí), s. 308-314; Müller-Gatermann, G.: Die Besteuerung der Kommunen - eine Bestandsaufnahme (Zdanění obcí - stanovisko), s. 314-321.

Zdeněk Kuneš

DPH u dodání zboží, převodu nemovitosti a při poskytnutí služby v příkladech

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 17, (2009) č. 9, s. 8-11

Autor se zaměřuje především na § 13 zákona o dani z přidané hodnoty - dodání zboží a převod nemovitosti. S pomocí příkladů objasňuje např. změny v DPH u finančního pronájmu zboží a nemovitostí, problematiku vložení majetkového vkladu v nepeněžitě podobě, změny v přístupu k uplatňování DPH u reklamních předmětů a obchodních vzorků apod.

Václav Benda

DPH u vývozu zboží v roce 2009

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 17, (2009) č. 8, s. 7-11

K dílčím změnám při uplatňování DPH při vývozu zboží, které přinesl zákon č. 302/2008 Sb. (s účinností od 1.1.2009). S využitím praktických příkladů jsou objasněny otázky týkající se např. pravidel pro osvobození od daně při vývozu zboží, daňových dokladů, vykazování vývozu zboží, svobodných skladů a svobodných pásem atd.

Hans-Martin Grambeck

Eigenhandel mit Eintrittskarten : nach wie vor ein ungelöstes umsatzsteuerliches Problem
Obchodování na vlastní účet se vstupenkami : i nadále neřešený problém obrátového zdanění

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 58, (2009) Nr. 7, S. 220-227

Autor upozorňuje, že v případě dalšího prodeje vstupenek prostřednictvím překupníka jednajícího vlastním jménem na vlastní účet, neodpovídá dosavadní právní úprava obrátového zdanění principům vnitřního trhu. Dokládá tuto skutečnost na praktických příkladech a navrhuje možné řešení. - Pozn.

Andreas Rinke, Klaus Stratmann

Erbschaftsteuer bedroht Mittelstand
Daň dědická ohrožuje středně velké podniky

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 84 (4.5.2009), S. 1

Nedávno schválená reforma daně dědické v Německu už začíná ohrožovat mnohé podniky, hospodářská krize ukazuje "způsobnost zákona spíše pro dobu pěkného počasí". Zákon sice umožňuje značné úlevy u daně dědické v případě dědění podniku/podnikové posloupnosti, to je však podmíněno zachováním stavu zaměstnanců a objemu mzdových prostředků po několik let. V nynější recesi se mnohé podniky propouštění nevyhnou a poté budou povinny uhradit daň dědickou v plné výši, současně se v případě dočasných úvazků na zkrácenou pracovní dobu vystavují hrozbě sankcí za (i) přechodné snížení mzdových prostředků.

Heinz-Willi Kamps

Erbschaftsteuerreform: Begünstigtes Vermögen und Verwaltungsvermögen i.S.d. neuen §§ 13a, 13b, 19a ErbStG

Reforma daně dědické: zvýhodněný majetek a majetek státní správy ve smyslu nové právní úpravy §§ 13a, 13b, 19a zákona o dani dědické

Finanz-Rundschau, Jg. 91, (2009) Nr. 8, S. 353-365

Autor z pohledu daňového poradenství kriticky rozebírá novou právní úpravu daně dědické a darovací v Německu (Gesetz zur Reform des Erbschaftsteuer- und Bewertungsrechts). Na praktických příkladech dokládá řadu nejasností zejména v oblasti podnikového majetku (daňové zvýhodnění v případě předjímaného dědictví podnikového majetku ve smyslu §§ 13a, 13b, 19a ErbStG). - Pozn.

Bertrand Delaigue and Antoine Reillac

France adopts tax measures to promote Islamic finance

Francie přijímá daňová opatření k podpoře islámských financí

European taxation, Vol. 49, (2009) No. 5, p. 286-289

V podmínkách současné bankovní krize může být trh islámských financí pro Evropu dobrou příležitostí pro umístění likvidity. Francouzská daňová správa vydala pokyny týkající se daňového režimu pro dva produkty vyhovující právu šarija - "murabaha" a "sukuk". Mechanismus a daňový režim těchto produktů jsou v článku stručně vysvětleny. - Pozn. -- Res.

Havens no more : tax dodges

Už žádné ráje : daňové úniky

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8630, p. 45

Kritika plánu prezidenta Obamy na reformu zdanění zahraničních příjmů amerických podniků.

Gerhard Wagenhals, Jürgen Buck

Implementing a dual income tax in Germany - effects on labor supply and income distribution

Zavádění duální daně z příjmů v Německu - dopady na nabídku na trhu práce a rozdělování příjmů

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 229, (2009) No. 1, p. 84-102

Studie vychází z reprezentativního vzorku německé populace a vyhodnocuje mikroekonomickými metodami dopady zavádění duální daně z příjmů na chování německého trhu práce a na rozdělování příjmů. Dokládá malé pozitivní efekty z hlediska nabídky na trhu práce a malý nárůst ekonomické nerovnosti. - Pozn.

Václav Pátek

K vymezení daňové kontroly a k zániku lhůty pro vyměření daně : nad judikáty Ústavního soudu ČR

Právní rádce, Sv. 17, (2009) č. 4, s. 33-39

Rozbor dvou významných nálezů Ústavního soudu ČR (z 18.11.2008 a z 2.12.2008), z nichž jeden se zabýval délkou lhůty pro zánik práva na vyměření daně, další pak obsahem daňové kontroly. Autor nejprve předkládá skutkové okolnosti sporů, dále uvádí závěry Ústavního soudu ČR a připojuje svůj komentář k nálezům.

Bruno Santiago

Non-discrimination provisions at the intersection of EC and international tax law

Ustanovení o nediskriminaci v průsečíku práva ES a mezinárodního daňového práva

European taxation, Vol. 49, (2009) No. 5, p. 249-262

Cílem článku je navrhnout základ budoucího ustanovení o nediskriminaci ve vzorové smlouvě EU nebo mnohostranné úmluvě o zamezení dvojího zdanění, kterou by přijaly členské země. Autor rozebírá koncept nediskriminace, zejména požadovanou zkoušku podobnosti, a hledá odpovídající kritéria. - Pozn. -- Res.

Václav Benda

Novela zákona o DPH a odpočet daně u osobních automobilů od 1.4.2009

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 17, (2009) č. 8, s. 33-38

K další novele zákona o dani z přidané hodnoty (zákon č. 87/2009 Sb.). Autor stručně charakterizuje jednotlivé změny a s využitím příkladů vysvětluje jejich praktické dopady. Odpočet daně u osobních automobilů (a navazující změny), základ a sazby daně, osvobození od daně při dovozu zboží.

V.G. Panskov

O nalogovom stimulirovanii investicionnoj dejatel'nosti

O daňové stimulaci investiční činnosti

Finansy, Sv. 2009, No. 2, s. 37-42

Mezi hlavní problémy rozvoje ruské daňové soustavy patří nutnost rozvíjet efektivní nástroje daňové regulace a stimulace investiční činnosti hospodářských subjektů. V době přijetí první části Daňového kodexu RF bylo převážně využíváno snížení daňových sazeb, což však nemělo žádoucí efekt. V současnosti dochází k postupnému návratu ke "smíšené" formě daňové stimulace.

Anna Szyszka

Polish personal tax changes for 2009

Změny v polské dani z příjmu fyzických osob pro rok 2009

European taxation, Vol. 49, (2009) No. 5, p. 290-291

Přehled podstatných změn, které byly provedeny v oblasti zdanění příjmů fyzických osob v Polsku s účinností od 1. ledna 2009. - Pozn. -- Res.

Zdeněk Morávek

Porušení rozpočtové kázně - co dál?(2.)

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 17, (2009) č. 8, s. 19-22

K postupu daňového subjektu (příjemce dotace) v případě, kdy při kontrole dojde správce daně k závěru, že došlo k porušení rozpočtové kázně. V této části příspěvku jsou uvedeny vzory žádostí (o prominutí odvodu za porušení rozpočtové kázně a o posečkání daně). Stručně také k jednotné argumentaci v průběhu celého daňového řízení a k možnosti podat novou žádost o prominutí daně.

Ladislav Pitner

Přeučtování po novele zákona o DPH od 1.1.2009

Daně a právo v praxi, Sv. 14, (2009) č. 4, s. 22-26

K zásadní změně u přeučtování (přefakturaci) zdanitelných plnění a plnění osvobozených od daně, kterou přinesla novela zákona o DPH (zákon č. 302/2008 Sb.). Nejprve k právnímu stavu do 31.12.2008, dále ke stavu po novele od 1. ledna 2009.

Wissenschaftlicher Beirat Ernst & Young Gruppe Umsatzsteuer

Rechtsprechungsreport zur Umsatzsteuer : Praxisrelevante Entscheidungen des EuGH im Zeitraum 1.1.2000 - 31.12.2008 und zurzeit anhängige Verfahren

Zpráva o judikatuře k DPH : z hlediska praxe důležitá rozhodnutí Evropského soudního dvora vydaná v období 1.1.2000 - 31.12.2008 vč. současně probíhajících řízení

Der Betrieb, Jg. 62, (2009) Nr. 17, Beilage Nr. 4/2009, S. 1-28

Přehled významných rozhodnutí Evropského soudního dvora v oblasti DPH. - Pozn.

Gerd Höhler

Sonderabgabe für Besserverdiener soll den Zorn der Griechen dämpfen

Zvláštní odvod pro vyšší příjmy má zmírnit hněv Řeků

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 66 (3.-5.4.2009), S. 3

Zavedení zvláštní daně pro vyšší příjmy má v Řecku přispět ke konsolidaci státních financí; nový odvod (se zpětnou platností i pro daňový rok 2007) až do výše 5000 eur se původně měl týkat příjmů v rozmezí 60 000-300 000 eur, nově nyní také odvod až 25 000 eur v případě ročních příjmů 900 000 eur a výše. Efekt zřejmě nebude velký - očekává se skrovných cca 8 mil. eur - protože příjem nad 300 000 eur v roce 2007 přiznalo pouze cca 1000 daňových poplatníků a milionové příjmy pouze

51 poplatníků. Zdanění bohatých má tedy spíše symbolický význam a mělo by především vyvrátit názor, že úsporná politika konzervativní vlády je nasměrována pouze na řadové občany s malými příjmy. Odborníci zpochybňují dodatečné zdanění velkých příjmů, obávají se, že může vést k dalšímu zvýšení již tak rozbujeleho daňového úniku.

Martin Děrgel

Spojené osoby v daních z příjmů

Účetnictví, 2009, č. 4, s. 43-47

Spojené osoby dle zákona o daních z příjmů, kapitálově spojené osoby (osoby přímo a nepřímo kapitálově spojené), jinak spojené osoby. Podrobněji k daňové korekci cen. Problematika je ilustrována na několika příkladech. - Na s. 48 je připojen test k tomuto článku.

Morvan Meirelles

Tax sparing credits in tax treaties: the future and the effect on EC law

Započtení fiktivní daně v daňových smlouvách: budoucnost a dopad na právo ES

European taxation, Vol. 49, (2009) No. 5, p. 263-273

V článku se rozebírá, zda by členské země EU měly v rámci pomoci rozvojovým zemím i nadále uplatňovat ustanovení o započtení fiktivní daně. Problematika je pojednána z hlediska efektivnosti a také slučitelnosti s právem ES. - Pozn. -- Res.

Marjan Odar

Tax treatment of business bad debts - the example of Slovenia

Daňový režim pro nedobytné pohledávky podniků na příkladu Slovinska

European taxation, Vol. 49, (2009) No. 4, p. 227-229

V příspěvku se rozebírají slovinská daňová pravidla týkající se nedobytných pohledávek podniků a navrhuje se jejich zjednodušení. - Pozn. -- Res.

Louan Verdoner

The coherence principle under EC tax law

Princip koherence v rámci daňového práva ES

European taxation, Vol. 49, (2009) No. 5, p. 274-282

V článku se rozebírá vývoj principu koherence, a to na základě zkoumání významných daňových případů Evropského soudního dvora, kde členské státy zdůvodňovaly tímto principem odmítnutí rovného zacházení. Autor dochází k závěru, že ESD málokdy přijímá princip koherence jako odůvodnění, protože je stále více znepokojen diskriminačním chováním členských států. - Pozn. -- Res.

Thomas F. Crossley, Hamish Low, Matthew Wakefield

The economics of a temporary VAT cut

Ekonomické dopady přechodného snížení DPH

Fiscal studies, Vol. 30, (2009) No. 1, p. 3-16

Příspěvek analyzuje pravděpodobné důsledky přechodného snížení daně z přidané hodnoty ve Velké Británii. Jde o ekonomický stimul britské vlády, kdy po dobu třinácti měsíců platí snížená sazba DPH - 15 % a ke konci roku 2009 má dojít k opětovnému návratu na sazbu 17,5 %. - Pozn. - K tématu viz též další dva příspěvky v tomto čísle časopisu.

Bruno Gibert

The new France-UK tax treaty of 19 June 2008

Nová daňová smlouva mezi Francií a Velkou Británií ze dne 19. června 2008

European taxation, Vol. 49, (2009) No. 4, p. 171-178

V článku se rozebírá nová daňová smlouva mezi Francií a Velkou Británií podepsaná 19. června 2008, která nahradí daňovou smlouvu z r. 1968. Autor upozorňuje na složitosti vyjednávacího procesu včetně verze smlouvy z r. 2004, která byla podepsána, ale nevstoupila v platnost. Podrobně analyzuje každý článek, včetně srovnání se stávající smlouvou a Vzorovou smlouvou OECD. - Pozn. -- Res.

John Ellul Sullivan

The non-exercise of taxing powers by Member States and its compatibility with EC law

Nevykonávání daňových pravomocí členskými státy a slučitelnost tohoto jevu s právem ES

European taxation, Vol. 49, (2009) No. 4, p. 189-198

Příklady nevykonávání daňových pravomocí členskými státy EU, otázka porušení práva ES. - Pozn. -- Res.

Hans Nieskens

Umsatzsteuer 2009 : Änderungen in der Umsatzsteuer durch das Steuerbürokratieabbaugesetz und das Jahressteuergesetz 2009

Daň z obratu 2009 : změny daně z obratu na základě zákona o snižování daňové byrokracie a daňového zákona 2009

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 58, (2009) Nr. 8, S. 253-268

Příspěvek přehledně informuje o všech významných změnách právní úpravy daně z obratu v Německu v roce 2009 souvisejících se zákonem o snižování daňové byrokracie a s daňovým zákonem 2009. Vysvětluje zejména novou úpravu místa poskytované služby a postupu úhrady daně na vstupu. - Pozn.

Dieter Dziadkowski

Verrechnung von Umsatzsteuer und Spielbankabgabe

Zúčtování daně z obratu a odvodu z heren

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 58, (2009) Nr. 7, S. 227-230

Autor upozorňuje na problém vzniku dvojího zdanění po zrušení osvobození od obratové daně u heren a kasin v Německu a ukazuje způsoby, kterými se spolkové země snaží toto dvojí zdanění neutralizovat. Vysvětluje též charakter a strukturu odvodů z heren. - Pozn.

Věra Engelmannová

Změny v zákoně č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí. 2.

Účetnictví, daně a právo v praxi fyzických a právnických osob, 2009, č. 7, rubrika 12, s. 1-10

Tato část příspěvku je věnována změnám, které přinesla novela zákona o trojdani s účinností od 1. ledna 2009 (zákon č. 476/2008 Sb.).

Libuše Vandasová

Změny zákona o dani z nemovitostí k 1. lednu 2009

Veřejná správa, Sv. 2009, č. 5, s. 16-17

Dopad novely zákona o dani z nemovitostí z pohledu místní správy/obecních rozpočtů; nejnižší zákonný koeficient, osvobození některých zemědělských pozemků. Místní koeficient podle novelizovaného § 12 zákona o dani z nemovitostí. Zrušení osvobození od daně ze staveb.

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

(výběr z obsahu)

č. 6/2009

Pojistné na sociální a zdravotní pojištění podnikatele - daňové řešení. Zdanění příjmů zemědělců (2.). Stravování zaměstnanců a daň z příjmů. Autorské honoráře a daň z příjmů. Daňové výhody a nevýhody mateřských versus dceřiných společností. Výdaje spojené s pořízením zásob z hlediska ZDP. Zdaňovací období a DPH. DPH u vývozu zboží. Náhrada za neuplatnění DPH. Dotazy z praxe k dani z příjmů.

Daňové a účetní poradenství

č. 21-22/2009

Cestovní náhrady [Zač.]. Pracující studenti [Zač.]. Úprava daňové exekuce zákonem o správě daní a poplatků. Nejčastější chyby a omyly v personální práci. Netypické pracovní úrazy a jejich odškodňování (3).

č. 23-24/2009

Cestovní náhrady (Dokonč.). Automobil a pracovní cesta. Žízeň z pohledu daní aneb poskytování nealkoholických a ochranných nápojů na pracovišti. Pracující studenti (Pokrač.).

č. 25-26/2009

Leasing - neboli pronájem hmotného majetku. Poskytnutí peněžního příspěvku na přechodné ubytování zaměstnance. Nejčastější chyby a omyly v personální práci. Pracující studenti (Dokonč.).

Daňový TIP

č. 10/2009

Maximální vyměřovací základ a zdanění zaměstnanců a OSVČ v roce 2009. Změny ve zdanění a pojistném u statutárních orgánů obchodních společností v roce 2009. Komu se cestovní náhrady poskytují. Můžeme si uplatnit DPH na základě platebního kalendáře? Finanční prostředky „v úschově“ advokáta. Montáž kuchyňské linky a DPH. Refinancování hypotéky. Pronájem nebytových prostor (smluvní řešení rozúčtování služeb). DPH a daňový dobropis. Okamžité zrušení pracovního poměru ze strany zaměstnance.

č. 11/2009

Přijaté a připravované daňové změny v rámci protikrizových opatření. Zálohy na daň z příjmů v r. 2009 a podmínky pro zrušení povinnosti daň zálohovat. DPH a změna údajů v technickém průkazu. Odpočet DPH u leasingových splátek. DPH a nákup osobního vozidla. Jak účtovat o zboží poskytnutém zdarma zákazníkům? Ověření závazků a pohledávek v účetnictví. Výpověď v době pobírání rodičovského příspěvku.

Ekonomické vědy. Ekonomie

Lionel Barber ... [et al.]

The future of capitalism

Budoucnost kapitalismu

Financial Times, Vol. 2009, No. 36998 (12.5.2009), sep. sect. (47 s.)

Výběr z příspěvků, které po dobu několika týdnů vycházely ve FT pod tímto záhlavím. Řada "Budoucnost kapitalismu" se vyznačuje snahou nejen čerpat poučení z nejvážnější finanční krize od r. 1929, ale i otevřít diskusi o budoucí podobě samotného kapitalismu. Mezi autory jsou čtyři nositelé Nobelovy ceny za ekonomii, bývalý předseda Fed, řada akademiků.

Marek Jemala

Vstup do teorie absolutního equilibria

Ekonomické rozhledy, Sv. 37, (2008) č. 4, s. 474-488

Příspěvek se zabývá problematikou tržní rovnováhy v ekonomické teorii. Nejprve předkládá historii zkoumání nedokonalosti trhu a tržní rovnováhy od klasických ekonomických teorií až po teorii her. Strategii hledání absolutní tržní rovnováhy pomocí teorie her (poslední úspěšné rozpracování Johnem F. Nashem - tzv. Nashova rovnováha) dále podrobněji představuje na modelovém příkladu a vyhodnocuje. - Pozn.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

A short list : the world's best banks

Krátký seznam : nejlepší světové banky

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8632, p. 72-74

Po měsících obav, ztrát a pomoci ze strany státu se bankovní odvětví začíná stabilizovat. Najít odpověď na otázku, které banky vyšly z krize nejlépe, je však obtížné. V článku se uvádí několik kritérií, jako nezávislost na vládě, cena akcií, úvěrové ztráty, pozice do budoucna. Z hodnocení vycházejí vítězně banky Credit Suisse a JPMorgan Chase.

Peter Thal Larsen

A stress unconfessed

Nepřiznaná zátěž

Financial Times, Vol. 2009, No. 37000 (14.5.2009), p. 7

V otázce přístupu k řešení finanční krize se USA i Evropa liší. Svědčí o tom i názory na efektivnost zátěžového testování bank, které proběhlo v Americe a které např. podle německého ministra financí Steinbrücka je "bezcné". Tento postoj vede k obavám, že evropské banky budou při získávání nového kapitálu znevýhodněny. Provést takové zkoušky v rámci celé Evropy však není jednoduché, protože navzdory veškeré integraci národní regulační úřady a centrální banky žárlivě střeží své kompetence v dohledu nad jednotlivými bankami. - Viz i článek na s. 1 pod názvem Stress tests for European banks are pointless, says Steinbrück.

Marián Goga

Analýza inflácie a vstup Slovenska do Európskej menovej únie

Ekonomické rozhľady, Sv. 37, (2008) č. 4, s. 489-499

Príspevok sa zameriava na experimentálnu analýzu vývoje inflácie v slovenskej ekonomike v rámci konvergenčného procesu a procesu plnenia maastrichtských kritérií pro vstup do EMU. Nejprve probírá význam konvergenčního procesu, jeho přínosy, výhody, nevýhody a rizika pro vývoj slovenské ekonomiky. Dále modelovým způsobem analyzuje inflační proces v SR a jeho vývoj. - Pozn.

Luděk Toman

Analýza vývoje v oblasti zadlužení domácností v České republice

Pohledy, 2009, č. 2 - Speciál, s. 35-61

Růst váhy úvěrů domácnostem na celkových úvěrech, struktura bankovních úvěrů domácnostem, situace v nebankovním sektoru (leasing, prodeje na splátky apod.), problematika hrubých úspor domácností a další otázky. Doplněno mezinárodním srovnáním míry úspor domácností. - Příspěvek z monotematického čísla s názvem Krize a cesty z ní?

Marcela Alföldi Šperkerová, Adam Junek

Bolavé zuby bankéřů : finanční krize

Ekonom, Sv. 53, (2009) č. 16, s. 24-29

Obsáhlý příspěvek věnovaný problematice poskytování úvěrů a jejich splácení v České republice v období ekonomického propadu. Kategorie úvěrů, rizikové úvěry, hodnocení zdraví a výhledu hospodaření podniku, zátěžové testy. Španělská zkušenost s nesplácenými úvěry. - K tématu viz i přísp. na s. 30-31 s názvem Svéprávné nesvéprávné, věnovaný schvalování úvěrů v českých bankách.

By Matthew Miller

Crisis ready : Asian banking

Přípravení na krizi : asijské bankovníctví

Institutional investor, Vol. 34, (2009) No. 3, p. 60-64

Téměř dva roky po globální úvěrové krizi se asijské banky drží lépe než většina jejich protějšků v ostatních regionech. Důvodem jsou reformy provedené po finanční krizi v letech 1997-98 a mnohem větší obezřetnost při půjčování. Situace v jednotlivých zemích regionu se ale pochopitelně liší.

Eva Klvačová

Česká cesta k euru: z bezpečného přístavu na palubu velkého parníku

Scientia et Societas, Sv. 5, (2009) č. 1, s. 6-28

V úvodu o vhodném načasování přijetí společné evropské měny v ČR (argumenty zastánců rychlého i opatrného postupu). Dále o přijetí eura jako o významné institucionální změně, o plnění podmínek vstupu do eurozóny a o přínosech i případných ztrátách spojených s přijetím eura.

Der unbare Zahlungsverkehr in Deutschland und die Rolle der Deutschen Bundesbank : Entwicklungen und wichtigste Tendenzen in den letzten 50 Jahren = Cashless payments in Germany and the role of the Deutsche Bundesbank : developments and key trends over the past 50 years

Bezhotovostní platební styk v Německu a role Deutsche Bundesbank : vývoj a hlavní trendy v posledních padesáti letech

Deutsche Bundesbank - Monatsbericht, Jg. 61, (2009) Nr. 3, S. 51-67

Deutsche Bundesbank - Monthly report, Vol. 61, (2009) No. 3, p. 49-64

Príspevek rekapituluje vývoj bezhotovostního platebního styku v Německu v posledních 50 letech a sleduje roli německé centrální banky (Deutsche Bundesbank) v tomto procesu. Zdůrazňuje význam moderních technologií pro urychlení bezhotovostního platebního styku, jeho zlevnění a větší bezpečnost. V této souvislosti upozorňuje též na snahu o vytvoření jednotného platebního systému v eurozóně (SEPA - Single Euro Payments Area). - Pozn. - Příspěvek je dostupný v německé i anglické jazykové verzi časopisu.

Nikki Tait and Peggy Hollinger

EU rules on hedge funds unlikely to end debate

Pravidla EU pro zajištěné fondy pravděpodobně debatu neukončí

Financial Times, Sv. 2009, No. 36988 (30.4.2009), p. 2

Podle návrhů zveřejněných Bruslem by se regulatorní síť měla poprvé rozšířit i na sektor alternativních fondů. Komise trvá na svém původním plánu regulovat spíše manažery alternativních fondů než samotné fondy. Podle nové směrnice by manažeři museli plnit normy v oblasti výkaznictví, správy a řízení rizik, včetně minimálních kapitálových požadavků. Článek přináší přehled značně rozdílných názorů zúčastněných stran na případné zavedení nového předpisu.

Neelie Kroes

European banks cannot set aside the rules

Evropské banky nemohou pomíjet pravidla

Financial Times, Vol. 2009, No. 36986 (28.4.2009), p. 11

Komisařka EU pro soutěž polemizuje s názory, že v současné době je důležité se zaměřit na stabilitu finančního sektoru a dodržování pravidel hospodářské soutěže není tak důležité. Finanční pomoc problémovým bankám stála daňové poplatníky spoustu peněz a její poskytnutí bez jakýchkoliv podmínek by tyto banky nespravedlivě zvýhodnilo. Proto nyní, šest měsíců po záchranných opatřeních, musí Evropská komise ověřit, jaký mají příjemci pomoci plán udržitelných aktivit do budoucna, a to bez další státní pomoci.

Mojmír Hampl, Michal Skořepa

Experiment bez výsledku : eurozóna

Euro, Sv. 2009, č. 19, s. 36-37

Autoři kriticky hodnotí deset let existence eurozóny. Zvažují ekonomické přínosy a náklady společné měny eura, porovnávají vývoj HDP v eurozóně s jeho vývojem v jedenácti rozvinutých zemích světa mimo eurozónu. Domnívají se, že dosavadní výsledky jsou - alespoň prozatím - spíše zklamáním. - S argumenty autorů polemizují v článku Kouzlení s makročíslly Oldřich Dědek, Stanislava Janáčková a Jiří Havel (viz Euro č. 20/2009, s. 52-55). Další pokračování polemiky viz článek Na hodnocení je brzy (autoři Petr Zahradník, Miroslav Zámečník), Euro č. 21/2009, s. 37-39.

Sven Afhüppe, Donata Riedel, Peter Köhler

Furcht vor dem Kollaps : die Landesbanken

Strach z kolapsu : zemské banky

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 90 (12.5.2009), S. 2

K plánu konsolidace sedmi zemských tj. veřejnoprávních bank v Německu, která je podmínkou spolkového ministra financí pro poskytnutí státní pomoci. Příprava zapojení do bad-bank (úprava "rozměrnosti" a počtu bank snížením bilanční sumy, k možnosti prodeje soukromým investorům). Přehled výše bilanční sumy a velikost jmenovitých podílů v jednotlivých zemských bankách.

Wolfgang Münchau

Germany needs more than an accounting trick

Německo potřebuje víc než jen účetní trik

Financial Times, Vol. 2009, No. 37003 (18.5.2009), p. 11

Po USA je Německo zemí s pravděpodobně největšími bankovními problémy. Německá vláda přijala záchranný plán pro bankovní sektor, který však autor označuje za pouhý účetní trik.

Gesetz zur Fortentwicklung des Pfandbriefrechts : vom 20. März 2009

Zákon o dalším vývoji zástavního práva : z 20. března 2009

Bundesgesetzblatt. Teil I, 2009, Nr. 16, S. 607-629

Znění zákona o dalším vývoji zástavního práva v Německu z 20. března 2009, novelizuje právní předpisy týkající se zákona o zástavních listech, zákona o úvěrnictví, zákona o obchodování s cennými papíry, burzovního zákona a dalších předpisů.

Elena Fedorová, Mika Vaihekoski

Global and local sources of risk in Eastern European emerging stock markets

Globální a lokální rizika na východoevropských burzách cenných papírů

Finance a úvěr, Vol. 59, (2009) No. 1, p. 2-19

Příspěvek analyzuje globální a lokální zdroje rizik na burzách cenných papírů v šesti zemích střední a východní Evropy (Rusku, Polsku, Maďarsku, České republice, Bulharsku a Slovinsku). Modelovým způsobem oceňuje rizika a rozlišuje roli globálních a lokálních zdrojů rizik na těchto trzích. - Pozn.

Melanie Bergermann, Andreas Große Halbuer

Grimms Märchen

Pohádky bratří Grimmů

WirtschaftsWoche, 2009, Nr. 19, S. 28-29

Kritický pohled na návrh novely zákona o bankovních dozorčích radách v Německu, kterou mají být zpřísněny profesní požadavky na členy těchto kontrolních seskupení; k současné praxi personálního obsazování bankovních dozorčích rad bez ohledu na potřebnou odbornou způsobilost. Graf zachycuje objem honorářů dozorčích a správních rad ve vybraných spořitelnách.

Stefan Bruckbauer

Hat sich Österreich übernommen ?

Rakousko to přehnalo?

Report, Jg. 2009, Nr. 1, S. 14-15

Autor upozorňuje, že rakouské banky jsou v současné době - vzhledem ke své velké angažovanosti v zemích střední a východní Evropy - negativně hodnoceny na světových trzích, což vyvolává mimo jiné i hospodářské problémy. Dokládá, že toto negativní hodnocení je přehnané, a že uvedená propojenost nepředstavuje riziko pro stabilitu.

By Sarah O'Connor

IMF estimates financial sector losses of \$4,100bn

MMF odhaduje ztráty finančního sektoru na 4 100 mld. USD

Financial Times, Vol. 2009, No. 36981 (22.4.2009), p. 4

K odhadu ztrát finančních institucí způsobených recesí z pohledu MMF. Fond vyzývá vlády k "odvážnějším krokům" při podpoře institucí včetně jejich případného znárodnění. - Analýzou stavu

finančního sektoru v souvislosti se zprávou MMF se zabývá i článek ve FT ze dne 29.4. na s. 9 pod názvem Fixing bankrupt financial systems is just the beginning.

Martin Feldstein

Inflation is looming on America's horizon

Na americkém horizontu hrozí inflace

Financial Times, Vol. 2009, No. 36979 (20.4.2009), p. 7

V USA se objevily první náznaky deflace za 55 let, což nevyhnutelně vyvolalo obavy z jejího dalšího rozvoje. Primárním důvodem negativní míry americké inflace je však razantní pokles cen komodit, který se už nebude opakovat. Naopak bezprecedentní prudký nárůst fiskálního deficitu vyvolává strašidlo vysoké budoucí inflace. Nicméně inflačním efektům se lze vyhnout, jestliže fiskální deficit nebude provázen trvalým nárůstem peněžní zásoby a zmírňováním měnové politiky.

Friedrich Fritzer, Ernst Glatzer

Inflationsraten für österreichische Haushaltsgruppen

Míra inflace pro skupiny domácností v Rakousku

Geldpolitik & Wirtschaft, Jg. 2009, Nr. 1.Q., S. 108-124

Příspěvek analyzuje rozdíly v dopadech inflace na různé skupiny domácností v Rakousku. Zabývá se též koncepčními otázkami sestavení cenového indexu pro specifické skupiny. Na datech z let 2000-2008 dokládá rozdíly v dopadech inflace na skupiny domácností podle výše příjmů, podle výše celkových výdajů aj. - Pozn.

Jan Šovar

K návrhu euronovely zákona o podnikání na kapitálovém trhu a dalších souvisejících zákonů

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 1, (2009) č. 4, s. 108-111

K vládnímu návrhu zákona, jímž se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Nejprve o třech základních okruzích novelizace, dále o změnách týkajících se povinností emitenta (informační povinnost, dálková komunikace mezi emitentem akcií a dluhopisů a jejich vlastníky, centrální místo pro zpřístupňování povinně uveřejněných informací aj.), kolektivního investování (skladba majetku standardního fondu) a kvalifikované účasti.

Frank M. Drost

Kein Mut zum großen Wurf

K velké reformě není odvaha

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 77 (22.4.2009), S. 24

Přiblížení problematiky jistění vkladů a odškodňování investorů v Německu (k rozdílným názorům spolkové vlády a Spolkové rady na reformu stávajícího systému). Současná ochrana německých střadatelů, novinky vyplývající z realizace směrnice EU o jistění vkladů.

Jana Sereghyová

Kořeny současné finanční krize a její vliv na rozvinutí globální ekonomické krize

Scientia et Societas, Sv. 5, (2009) č. 1, s. 37-51

Autorka se pokouší objasnit, proč tak nepatrný podnět, jakým bylo prasknutí bubliny na americkém trhu tzv. rizikových hypotečních úvěrů, měl pro celý svět takové důsledky. Nejprve k méně známým historickým kořenům současné krize, dále k šíření nákazy, k problematice credit crunch a k úsilí o záchranu ztrátových komerčních bank, k vlivu globální finanční krize na reálnou ekonomiku a k uplatňování stimulačních programů (na zmírnění dopadů krize). - K tématu viz na s. 52-60 příspěv. s názvem Od americké ke globální finanční a ekonomické krizi: příčiny, důsledky a východiska.

Josef Barák

Majetek České národní banky

Právní rozhledy, Sv. 17, (2009) č. 7, s. 241-245

K některým přetrvávajícím nejasnostem, které se týkají otázky vlastnictví majetku České národní banky. Autor rekapituluje historický vývoj vlastnictví majetku, s nímž hospodařila centrální banka na

našem území, připomíná kvalitativní změnu v majetkových poměrech SBČS po listopadu 1989 (zákon č. 22/1992 Sb.) a věnuje se i problematice právního nástupnictví České národní banky (k 1.1.1993). - Pozn.

Marie Rezková

Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu : k vybraným ustanovením zákona č. 253/2008 Sb.

Právní rádce, Sv. 17, (2009) č. 4, příl. (6 s.)

Komentář k ustanovením zákona č. 253/2008 Sb., která se týkají rámce povinností (s důrazem na nové povinnosti) při identifikaci a kontrole klienta, povinných osob a výjimek z povinnosti identifikace, z povinnosti kontroly klienta a ze zařazení mezi povinné osoby. - Praktická příručka.

Lubomír Grůň

Podmínky a způsob výměny starých platidel za nová v roce 1953 : ohlédnutí za měnovou reformou

Právník, Sv. 148, (2009) č. 4, s. 419-428

K měnové reformě v Československu v roce 1953, zejména pak k průběhu výměny dosavadních platidel za nová (směrnice ministra financí, zákon o peněžní reformě, nové peníze vzoru 1953, zásady výměny platidel, výměnná střediska, výměnná lhůta, přepočty vkladů a úroků z vkladů atd.).

Adam Junek

Posvěcené pivo zdarma : kauza IPB

Ekonom, Sv. 53, (2009) č. 18, s. 24-27

K dalšímu vývoji ve spleťtí kauze IPB - vrchní státní zástupce se chystá uzavřít případ známý jako České pivo a zastavit trestní stíhání většiny lidí, kteří jsou s ním spojeni. Autor podrobně seznamuje se všemi okolnostmi tohoto případu, úzce svázaného s privatizací (a následným krachem) Investiční a Poštovní banky, i s postojem státního zástupce. - K tématu viz na s. 28-29 příspěv. s názvem Nula za tři miliardy, který přehledně mapuje působení IPB od jejího vzniku v r. 1993 až po uvalení nucené správy v r. 2000, a informuje o dalších událostech, které s tím souvisejí, např. s arbitráží a dohodou o smíru mezi ČR a Nomurou.

Andrew Palmer

Rebuilding the banks : a special report on international banking

Jak dát banky znovu dohromady : zvláštní zpráva o mezinárodním bankovníctví

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8631, centr. sect. (20 p.)

Bankovní sektor jako odvětví, které selhalo; výše ztrát, hledání cesty ven z krize; zásahy vlád, regulace; nová podoba bankovních bilancí; budoucnost sekuritizace; revoluce v řízení rizik; kdo na krizi vydělá; poučení ze švédské bankovní krize; stav kanadského bankovního sektoru. - Viz i článek na s. 13 pod názvem Three trillion dollars later...

Sven Afhüppe, Peter Müller, Donata Riedel

Regierung beschleunigt Bad-Bank-Gesetz

Německá vláda urychluje zákon pro nakažené banky

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 91 (13.5.2009), S. 5

Bad-Bank; hlavní body návrhu německého zákona, který má úvěrovým institucím umožnit "vyskladnění" toxických a vysoce riskantních cenných papírů z bankovních bilancí. Ručení/následné ručení bank.

František Jakub

Regulační ofenziva : kapitálové trhy

Euro, Sv. 2009, č. 19, s. 80-81

Autor seznamuje s dokumentem Evropské komise obsahujícím závěry skupiny expertů o stavu regulace finančního trhu a dohledu nad ním. Dokument pojmenovává příčiny vzniku finanční krize a uvádí 30 doporučení, jež by měla obnovit důvěru a zajistit efektivnější regulaci.

Frank Drost, Robert Landgraf

Soffin blitzt bei Banken ab

Soffin dostává od bank košem

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 90 (12.5.2009), S. 22

Soffin (zvláštní fond ke stabilizaci bank v Německu), který má bankám poskytovat záruky pro bezproblémové refinancování, není využíván v předpokládaném rozsahu. Soffin měl na státní záruky vyčleněno 400 mld. eur; finančním institucím bylo zatím schváleno necelých 133 mld. eur, z nichž nakonec byly využity pouze dvě třetiny. Banky si totiž stěžují na nedostatečnou flexibilitu u emisí dluhopisů (požadují větší možnosti u měn a doby splatnosti) a proto raději přiznaný rámec nevyužívají.

Christian Ramthun, Melanie Bergermann, Cornelius Welp

Staat rettet Staat

Stát zachraňuje stát

WirtschaftsWoche, 2009, Nr. 18, S. 32, 34

Přiblížení koncepce Bad-Bank spolkové vlády, která umožní (zřejmě hlavně státem řízeným zemským) bankám prodat rizikové papíry za aktuální účetní cenu a za ně získat státem garantované papíry ve stejné hodnotě (banky jsou pak povinny splácet rozdíl mezi tržní a účetní hodnotou toxických papírů po dobu jejich platnosti). K otázce výše poplatku za výměnu papírů a k nemalému profítu auditorských společností, pro něž nezbytnost ocenění jedovatých papírů jednoznačně představuje velice dobré obchody - na rozdíl od státu, který záchrannou pomocí pro banky riskuje peníze daňových poplatníků. - Názorný propočtení efektu (z hlediska možné návratnosti) poskytnuté záchranné pomoci na úrovni státu a na úrovni soukromého investora v USA přináší příspěvek na s. 42.

Sven Afhüppe, Donata Riedel, Andreas Rinke

Steinbrück verlangt hohe Gebühr für Absicherung von faulen Papieren

Steinbrück požaduje vysoký poplatek za zajištění špatných papírů

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 74 (17.4.2009), S. 3

Spolkový ministr financí má v úmyslu kasírovat od bank tučné poplatky za státní jištění špatných cenných papírů - chce tak veřejnosti signalizovat, že stát nebude bankám lehkověrně poskytovat další miliardové pomoci; původní nabídka jištění pro soukromé banky se však má rozšířit i na zemské banky. Steinbrückovým cílem je očištění bankovních bilancí od zvláště rizikových cenných papírů, odhad jejich objemu se pohybuje v řádech stamiliard eur - tyto papíry by měly být před dalším znehodnocením "odklizeny" do účelových společností. Avízo dohody k definici toxických a nelikvidních cenných papírů. Bad-Bank, Soffin.

Krishna Guha

Steeled for stress

Zoceleny k zátěži

Financial Times, Vol. 2009, No. 36979 (20.4.2009), p. 5

K diskusi regulačních úřadů s představiteli bank o výsledcích "zátěžového testování" bank v USA. Cílem bylo určit, kolik kapitálu každá z velkých 19 bank bude potřebovat, aby přežila hlubokou recesi. V článku se rozebírají některé kritické připomínky k tomuto postupu.

Alexander Schulz, Guntram B. Wolff

The German sub-national government bond market: structure, determinants of yield spreads and Berlin's forgone bail-out

Německý trh státních dluhopisů na úrovni spolkových zemí: struktura, determinanty rozložení výnosů a berlínská prominutá kauce

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 229, (2009) No. 1, p. 61-83

Příspěvek seznamuje s novou obsáhlou databází všech dluhopisů vydávaných šestnácti spolkovými zeměmi v Německu od roku 1992. Podává tak ucelený obraz tohoto segmentu kapitálového trhu a dokládá značnou heterogenitu strategií jednotlivých spolkových zemí při vydávání dluhopisů. Dále

zjišťuje výnosy z obchodovaných dluhopisů a další ukazatele, odhaduje rizika spolkových zemí na finančních trzích, zejména ve vztahu k problematice Berlína. - Pozn.

The monetary-policy maze : central banks

Zmatek v měnové politice : centrální banky

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8628, p. 69-71

V době před krizí se centrální banky řídily jednoduchým heslem "jeden nástroj, jeden cíl", přičemž nástrojem byla krátkodobá úroková sazba a cílem cenová stabilita. Krize je přinutila přijímat rozhodnutí, která dříve nechávaly soukromému sektoru, a z věřitelů poslední záchrany se staly věřiteli první záchrany, když si banky přestaly důvěřovat. Centrální bankéři stále věří, že až krize přejde, vrátí se ke své roli apolitických technokratů tahajících za jednu páku a sledujících jednu proměnnou. Zdá se však, že po krizi bude větší jejich úloha na trzích i v dohledu a tím i jejich politická angažovanost.

The sick banking system of Europe : German finance

Nemocný bankovní systém Evropy : německé finance

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8630, p. 71-72

Jak vyplývá ze zprávy německého úřadu pro regulaci financí BaFin, finanční krize silně dolehla na německé zemské banky (Landesbanken), které jsou značně zadlužené a může jim pomoci jen centrální vláda. Berlín to však považuje za příležitost, jak konečně dát do pořádku roztržitý a málo ziskový systém veřejnoprávních bank.

Linda S. Goldberg

Understanding banking sector globalization

Pochopení globalizace bankovního sektoru

IMF staff papers, Vol. 56, (2009) No. 1, p. 171-197

Studie analyzuje aktuální vývoj globalizace v bankovním sektoru a jeho makroekonomické důsledky, včetně mezinárodního přenosu šoků, výkyvů konjunkturálního cyklu, finančních krizí apod. Seznamuje s trendy v mezinárodním bankovním sektoru a dotýká se též dopadů globalizace na finanční dozor a regulaci. - Pozn. - K tématu důsledků globalizace bankovního sektoru viz též následný příspěvek zaměřený na měnovou politiku, případně další příspěvky tohoto specializovaného čísla časopisu s tématem Frontiers of research on financial globalization.

Jana Mravcová

Vláda neplatičom len požičia : štát by mal začat' podporovat' úvery na bývanie návratnými pôžičkami

Trend, Sv. 2009, č. 17, s. 67

Ke státní pomoci nezaměstnaným neplatičům úvěrů na bydlení v SR (formou návratné půjčky). - K tématu také příspěvek v Trendu, 2009, č. 20, s. 60 a 63.

Carsten Peter Claussen

Wege aus der Finanzkrise

Cesty z finanční krize

Der Betrieb, Jg. 62, (2009) Nr. 19, S. 999-1003

Úvaha o příčinách finanční krize, v níž autor sleduje otázku, zda by vůbec ke krizi došlo, kdyby platily pouze německé zákony. Finanční krize je rozdělena na jednotlivé etapy, které vždy nejprve nastaly v USA a s odstupem v Německu, přiblížena je praxe úvěrování majitelů domů v USA/Německu. Prodej pohledávky a změna věřitele v USA/Německu. Vítány jsou snahy G20 ohledně zpřísnění dozoru na úvěrových trzích, k nimž se autor připojuje i svým požadavkem na vytvoření transparentnosti úvěrů v globálním rozsahu (zdůrazňuje nutnost informačního a ohlašovacího systému, v němž by byly podchyceny veškeré hypoteční půjčky všech průmyslových států). - Pozn.

Malte Fischer

Wird alles teuer?

Bude všechno dražší?

WirtschaftsWoche, 2009, Nr. 16, S. 16-20

V boji proti depresi a deflaci se dnes mnohé vlády obrovsky zadlužují a centrální banky nalévají do národních ekonomik značné sumy pro posílení likvidity - např. v Německu sice je odhad rizika pádu do deflace pětinasobně vyšší než riziko inflace, někteří měnoví experti se však více obávají návratu globální inflace po roce 2010 a avizují nutnost připravit se na 5-10procentní inflační míru. Hrozba prudkého zvýšení inflace v důsledku globální "náplavy" likvidity během příštího hospodářského vzestupu, pozitivní vliv zvýšení inflace na státní/občanské dluhy.

Rolf Benders, Kora Krause

Zurück in die Zukunft

Zpátky do budoucnosti

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 69 (8.4.2009), S. 25

K plánu USA opětovně zavést přísnější regulaci finančních trhů, v obchodní praxi by mělo dojít ke ztížení agresivních útoků na akcie prováděných především hedžovými fondy (navrhováno je např. opětovné zavedení modifikovaného uptick-rule). Americké ministerstvo financí avizuje řadu opatření, odborníci počítají i s návratem již zrušeného zákona o oddělení obchodních a investičních bank. Krátce k opatřením dozoru resp. k zákazu fiktivních/spekulativních prodejů cenných papírů v Německu a k ochrannému režimu Deutsche Börse v případě nadprůměrného zvýšení/poklesu hodnoty akcie.

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Martin Huska

Are the authorities spending public money efficiently?

Vynakládají instituce finanční prostředky efektivně?

Ekonomické rozhledy, Vol. 37, (2008) No. 4, p. 462-473

Příspěvek se zaměřuje na zjišťování efektivnosti veřejných zakázek. Pomocí matematického modelu analyzuje různá kritéria a alternativy a ověřuje ekonomickou odůvodněnost zvolené alternativy při rozhodování. Pro rozbor využívá údajů skutečného tendru při výběru poskytovatele elektronického mýta na Slovensku.

Bust and boom : the outlook for the oil price

Po krizi prosperita : výhled pro cenu ropy

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8632, p. 69-71

Analýza vývoje cen ropy na světových trzích; očekávání nárůstu cen; nutnost rozvoje a těžby na nových ropných polích.

Crouching tigers, stirring dragons : Asian economies

Tygři připravení ke skoku, draci v pohybu : asijské ekonomiky

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8631, p. 77-79

V průběhu globální recese došlo v asijských ekonomikách k prudkému poklesu výstupu, podobně jako v r. 1998. Nejnovější čísla o vývozech však naznačují, že nejhorší už možná mají za sebou. Ekonomové revidují odhady růstu HDP v Číně - v tomto roce je možný růst až o 8 %, i když spotřeba v USA zůstane skromná. V článku se vysvětluje, proč asijské země mohou překvapit podobně jako koncem 90. let a dosáhnout rychlého hospodářského oživení.

Damage assessment**Odhad škody**

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8631, p. 81

Otázka, nakolik stávající krize ohrozí hospodářský potenciál Ameriky; srovnání s krizí 30. let 20. století i s krizovou situací v některých zemích v moderní éře.

Das Europäische Konjunkturprogramm : Europa bekämpft die Wirtschaftskrise**Program EU na podporu konjunktury : Evropa bojuje proti hospodářské krizi**

Monatsbericht des BMF, Jg. 2009, Nr. 4, S. 70-76

V rámci boje proti hospodářské krizi v Evropské unii byl v prosinci 2008 schválen program na podporu konjunktury v rozsahu cca 1,5 % HDP EU. V březnu 2009 předložila Evropská komise první hodnocení přijatých opatření na národní i unijní úrovni a zároveň zdůraznila význam dalšího úsilí o solidní veřejné finance v rámci Paktu stability a růstu. - Pozn.

Elena Trenčianska, Peter Baláž

Die Bedeutung der Energiepolitik für strategische wirtschaftliche Vorhaben der EU**Význam energetické politiky pro strategické hospodářské plány Evropské unie**

Ekonomické rozhledy, Jg. 37, (2008) Nr. 4, S. 423-434

Autoři analyzují některé aspekty energetické strategie v kontextu rozvojových projektů v rámci hospodářské politiky Evropské unie. Vysvětlují důvody nové energetické strategie EU a zvažují důležitost partnerství s Ruskem při zajišťování energetických potřeb EU. - Pozn.

Walpurga Köhler-Töglhofer, Lukas Reiss

Die Effektivität fiskalischer Wachstums- und Konjunkturbelebungsmaßnahmen in Krisenzeiten**Efektivita fiskálních opatření na podporu růstu a oživení konjunktury v době krize**

Geldpolitik & Wirtschaft, Jg. 2009, Nr. 1.Q., S. 83-106

Příspěvek rozebírá účinnost diskreční fiskální politiky v období krize, a to jak z hlediska teoretického, tak i empirického. Informuje též o odhadech Rakouské národní banky, podle kterých dosavadní stabilizační a prorůstová opatření rakouské spolkové vlády pro rok 2009 přinesou prorůstový efekt ve výši 3/4 procenta HDP a cca 12 tisíc dodatečných pracovních míst na trhu práce. - Pozn. - Tématu hospodářské krize a opatření proti jejím dopadům jsou věnovány i další příspěvky tohoto čísla časopisu s tématem Wirtschaftskrise und wirtschaftspolitische Antworten - einige ausgewählte Themen.

Bank of Finland Monetary Policy and Research Department

Economic outlook [2009]**Hospodářský výhled [2009]**

Bank of Finland - Bulletin, Vol. 83, (2009) Special issue No. 1, p. 6-82

Makroekonomická prognóza finské centrální banky zkoumá současný vývoj finského hospodářství a přináší výhled na období 2009-2011. Zpráva také odhaduje budoucí trendy v mezinárodní ekonomice. V roce 2008 byl růst HDP 0,9 %, výhled na rok 2009 předpokládá pokles o 5,0 %, na rok 2010 o dalších 1,1 %, oživení ekonomiky se čeká v roce 2011. Zjišťování rizik. - Pozn.

Martin Fassmann, Jaroslav Ungerman

Ekonomická krize - pohled odborů II : hodnocení vládního protikrizového plánu vlády a odhad ekonomického růstu v roce 2009

Pohledy, 2009, č. 2 - Speciál, s. 7-28

Analýza Národního protikrizového plánu vlády, aktualizovaný odhad dalšího ekonomického vývoje v České republice. V příloze uvedeny požadavky ČMKOS na řešení důsledků hospodářské krize. - Příspěvek z monotematického čísla s názvem Krize a cesty z ní?.

Iveta Dudová, Silvia Ošková, Vojtech Stanek

Formovanie charakteru sociálneho štátu v zmysle komparácie prístupov v Európe

Ekonomické rozhlady, Sv. 37, (2008) č. 4, s. 500-509

Príspevok zkoumá různé modifikace evropského sociálního modelu a odhaduje jeho budoucí vývoj, zejména v soutěži s USA. Charakterizuje hlavní modely sociálních států podle různých hledisek a důrazů sociální ochrany a ukazuje vliv globalizace a dalších změn (technických a technologických) na jejich perspektivy. - Pozn.

Gesetz zur Modernisierung des Vergaberechts : vom 20. April 2009

Zákon o modernizaci právní úpravy zadávání veřejných zakázek : z 20. dubna 2009

Bundesgesetzblatt. Teil I, Jg. 2009, Nr. 20, S. 790-798

Znění zákona o modernizaci právní úpravy zadávání veřejných zakázek v Německu z 20. dubna 2009. Obsahuje změny zákona proti omezení volné soutěže a nařízení o veřejných zakázkách.

Jakub Odehnal, Jaroslav Michálek

Hodnocení konkurenceschopnosti vybraných regionů Evropské unie

Ekonomický časopis, Sv. 57, (2009) č. 2, s. 113-131

Cílem příspěvku je klasifikace konkurenceschopnosti vybraných regionů České republiky a sousedních států. Měření národní a regionální konkurenceschopnosti, zdroje analyzovaných dat, použité klasifikační metody, faktory regionální konkurenceschopnosti, konkurenceschopnost regionů České republiky, mnohorozměrná klasifikace regionální konkurenceschopnosti atd.

Hubris and nemesis : Britain after the budget

Arogance a trest : Británie po rozpočtu

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8628, p. 30-32

V souvislosti s předložením nového rozpočtu se rozebírá stav britské ekonomiky. Zatímco stávající premiér Gordon Brown se ještě nedávno ve funkci ministra financí chlubil nebývalou hospodářskou stabilitou a fiskální obezřetností, počítá nový rozpočet A. Darlinga s největším poklesem národního výstupu a také s největším rozpočtovým schodkem od r. 1945. Ve Skupině sedmi ale na tom Británie není nejhůře. Ekonomice by mohl pomoci pokles kurzu libry, výrazné uvolnění měnové politiky a dost velký fiskální stimul. - Viz i článek na s. 17 pod názvem Desperate measures: politics and the British budget. Problematikou se zabývá i článek ve Financial Times ze dne 21.4. na s. 9 nazvaný Another country?

Delphine Cavalier

India: desperately seeking funding

Indie zoufale hledá finanční zdroje

Conjoncture, Vol. 2009, No. 4, p. 13-31

Príspevok rozebírá hospodářskou situaci v Indii v roce 2008 a zjišťuje dopady hospodářské krize na vývoj základních makroekonomických ukazatelů a finančních rizik. Pozornost věnuje i politickým důsledkům hospodářské nejistoty, zejména v souvislosti s parlamentními volbami. - Pozn.

Michal Petřík

Jak je na tom batoh? : česká hospodářská politika

Euro, Sv. 2009, č. 19, s. 82-83

Autor upozorňuje, že připravovaná protikrizová opatření české vlády znemožní realizaci reformy veřejných financí podle projektu z roku 2007. Rekapituluje hlavní cíle tohoto fiskálního projektu, původně stanovené do podmínek vysokého ekonomického růstu. Dále na základě predikce vývoje hlavních makroekonomických ukazatelů v příštích letech poukazuje na potřebu korekce stabilizačního balíku zákonů z roku 2007.

Konvergenz der Preise im Euro-Raum = Price convergence in the euro area**Konvergence cen v eurozóně**

Deutsche Bundesbank - Monatsbericht, Jg. 61, (2009) Nr. 3, S. 35-50

Deutsche Bundesbank - Monthly report, Vol. 61, (2009) No. 3, p. 33-47

Příspěvek zkoumá konvergenci cen pro srovnatelné druhy zboží v jednotlivých zemích eurozóny v prvním desetiletí její existence. Na základě empirického zkoumání dokládá, že trend k cenovému vyrovnání je malý a naopak je u některých segmentů trhu doložena cenová divergence. - Pozn. - Příspěvek je dostupný v německé i anglické jazykové verzi časopisu.

Stefanie Augter

Lästige Last**Obtížné břímě**

WirtschaftsWoche, 2009, Nr. 18, S. 30-31

Zvýšení mýtného v Německu od 1.1.2009; k úmyslu přepravců podat žalobu na německý stát kvůli propočtu sazby kilometrového mýtného, který odporuje evropskému právu.

Jiří Pšenička

Mýty o zlatém mýtě : autodopravci

Ekonom, Sv. 53, (2009) č. 17, s. 26-31

Zamyšlení nad smyslem a rentabilitou mýtného systému v České republice (na pozadí požadavku autodopravců na zavedení množstevní slevy z placení dálničního mýta). Autor předkládá údaje o zvyšujících se nákladech na fungování systému a o klesajících výnosech, seznamuje s některými návrhy na změnu ve výběru mýtného a informuje o množstevních slevách na mýtě ve Slovinsku, Francii, Itálii a Španělsku. - Součástí mat. je vlož. příspěvek s názvem Totálně přepsaný kontrakt, věnovaný historii smluv uzavíraných s firmou Kapsch.

No panic, just gloom : Central and Eastern Europe**Žádná panika, jen chmury : střední a východní Evropa**

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8631, p. 33-34

Dopad recese na země střední a východní Evropy; rozdílný vývoj jednotlivých zemí; pomoc MMF; odhady růstu; přínos šrotovného.

Doris Prammer

Öffentliche Ausgliederungen: Bilanzkosmetik oder nachhaltige Verbesserung? : Fallstudie für Österreich**Vyčleňování veřejného sektoru: bilanční kosmetika nebo trvalé zlepšení? : případová studie pro****Rakousko**

Geldpolitik & Wirtschaft, Jg. 2009, Nr. 1.Q., S. 125-143

Autorka zkoumá dopady vyčleňování veřejného sektoru v Rakousku. Ukazuje různorodost důvodů pro přenesení státních výkonů na soukromý sektor a také mnohotvárnost jeho efektů. Jde například o důsledky pro přerozdělování, o stabilizační úlohu státu, o vliv na dlouhodobou fiskální udržitelnost. Případové studie (Bundesimmobiliengesellschaft m.b.H a Österreichische Bundesbahnen) ilustrují dopady v praxi. - Pozn.

Pain but no panic : Latin America's economies**Bolest, ale žádná panika : latinskoamerické ekonomiky**

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8629, p. 47-48

Situace v regionu tradičně náchylném ke krizím není tak zlá, jak by mohla být. Recese se projevila poklesem vývozu a menším přílivem kapitálu, který vedl k prudkému nárůstu zadlužení vlád i podniků. Náhle tak skončilo pětileté období hospodářského růstu, ale dopady recese se v jednotlivých zemích Latinské Ameriky liší. V článku se rozebírá hospodářská situace a politika v jednotlivých zemích regionu a konstatuje se, že rozhodně nejde o ztrátu hospodářské stability.

Martin Murphy, Klaus Stratmann

Regierung drückt den Strompreis

Německá vláda sníží cenu elektřiny

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 91 (13.5.2009), S. 3

K plánům spolkové vlády ulevit energeticky náročným průmyslovým podnikům; otázka kompenzací za emisní certifikáty, objemy kompenzací. Přehled průmyslových cen elektřiny ve vybraných evropských státech (vč. ČR). Bafa (Spolkový úřad pro ekonomiku a kontrolu vývozu).

Norbert Rāth

Rezessionen in historischer Betrachtung

Recese v historickém pohledu

Wirtschaft und Statistik, Jg. 2009, Nr. 3, S. 203-208

Příspěvek se zabývá případy výskytu hospodářské recese v minulosti v Německu, přičemž se zaměřuje zejména na hospodářský vývoj v poválečném období (od roku 1950). Pro doplnění či srovnání sleduje též výskyt recese před druhou světovou válkou. Mimo jiné zkoumá, zda jsou zobrazované výsledky z různých období navzájem srovnatelné. - Pozn.

Jiří Zukal

Státy Unie a hrubý domácí produkt

Veřejná správa, Sv. 2009, č. 5, s. 18-19

Komentář k porovnání hospodářské vyspělosti jednotlivých členských států EU vydanému Eurostatem v prosinci 2008; standard kupní síly (purchasing power standard, PPS).

Věněk Šilhán

Stimulace konzumu není dobrý recept : k finanční a hospodářské krizi

Listy, Sv. 39, (2009) č. 2, s. 57-63

Zamyšlení nad příčinami finanční a hospodářské krize. Autor - známý ekonom a politik - hledá odpovědi na otázky týkající se procesu hospodářské globalizace a jeho případných hranic, i toho, zda je globalizace výrazem skutečné svobody trhu, anebo jinou, velmi sofistikovanou centralizací a monopolizací hospodářského světa. Podrobněji se vyjadřuje např. k úloze státu v boji s krizí, k zodpovědnosti bank, ke smyslu podnikání a k nutnosti dodržovat finanční kázeň. Kriticky hodnotí mj. počáteční postoj české vlády k prvním projevům krize i návrhy Národní ekonomické rady vlády (NERV) na řešení krize.

Blahoslav Hruška

Škoda jede, západ platí : šrotovné v Evropě

Ekonom, Sv. 53, (2009) č. 15, s. 42-43

Přehledně o zavedení šrotovného v některých státech EU (platnost, výše šrotovného, podmínky).

Ivana Dostálová

Testování skandinávského hospodářského modelu globální ekonomickou krizí

Scientia et Societas, Sv. 5, (2009) č. 1, s. 61-80

Pojednání o tom, jak celosvětová finanční krize prověřuje životaschopnost skandinávského hospodářského modelu. Autorka nejprve připomíná systémovou bankovní krizi, kterou severské státy (Finsko, Dánsko a Švédsko) zažily koncem 80. a počátkem 90. let, a jaké ponaučení si z ní vzaly. Dále seznamuje se stěžejní charakteristikou skandinávského modelu, se stavem hospodářské a měnové integrace zmíněných severských zemí (v rámci EU), se současnými i budoucími výzvami a s hledáním účinné cesty ze současné krize.

Vive la différence! : the French model

Ať žije odlišnost! : francouzský model

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8630, p. 24-26

Před krizí byl francouzský hospodářský model ostře kritizován, protože nevytvářel dostatečný růst ani dost pracovních míst. Před svým zvolením jej kritizoval i současný prezident Sarkozy, který nyní vyhláší konec kapitalismu ve stylu laissez-faire. Francouzská ekonomika byla také postižena

globální recesí, ale méně než ostatní země. Schodek státního rozpočtu by měl být v r. 2009 výrazně menší než v USA a Británii, nebylo třeba zachraňovat žádnou velkou banku. Francouzskému stylu se začíná přibližovat i hospodářská politika USA. - Viz i článek na s. 13 pod názvem A new pecking order.

Elena Fifeková

Vplyv priamych zahraničných investícií na výkonnosť priemyslu

Ekonomické rozhľady, Sv. 37, (2008) č. 4, s. 520-530

Příspěvek zkoumá pozici přímých zahraničních investic v průmyslu Slovenské republiky a jejich vliv na výkonnost slovenských průmyslových podniků. Ukazuje vztah mezi technologickou a kvalifikační náročností průmyslové výroby, koncentrací PZI a celkovou výkonností a produktivitou. Upozorňuje i na rizika spojená s velkou závislostí na PZI. - Pozn.

Martin Murphy

Wasserbranche fürchtet Aufsicht

Odvětví vody se obává dozoru

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 72 (15.4.2009), S. 11

Spolkový úřad dozoru plánuje zpřísnění dozoru nad trhem s vodou v Německu, důvodem jsou vysoké ceny resp. netransparentnost cenové konstrukce a rozpětí zisku.

Benedikt Fehr

Weltwirtschaft im Umbruch

Změny ve světovém hospodářství

Auszüge aus Presseartikeln, Jg. 2009, Nr. 17, S. 14

Autor se zamýšlí nad mechanismy vzniku nerovnováhy a krizových projevů ve světové ekonomice a obchodu. Ukazuje rizika spojená s nadměrnou spotřebou a zadlužováním a varuje před návratem k dřívějším praktikám po potlačení krize. - Přetištěno z Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt n. M., 22. dubna 2009. - Překlad viz Informace Odborné knihovny MF č. 7/2009.

Martin Wolf

Why the "green shoots" of recovery could yet wither

Proč by "zelené výhonky" oživení mohly ještě zvadnout

Financial Times, Vol. 2009, No. 36981 (22.4.2009), p. 9

Politici sice již vidí náznaky hospodářského oživení, ale podle autora jde o efekt nebývalého aktivismu vlád. Lze s určitou důvěrou říci, že finanční systém se stabilizuje a že míra poklesu poptávky zpomaluje. Tato globální recese se však liší od všech ostatních od druhé světové války a její hlavní charakteristikou je nejistota. V článku se vyjmenovávají možná nebezpečí pro další vývoj.

Mária Kačírková

Zhlukový potenciál v regiónoch nových členských krajín Európskej únie

Ekonomické rozhľady, Sv. 37, (2008) č. 4, s. 448-461

Příspěvek se zabývá tématem inovací a konkurenceschopnosti v EU z hlediska tzv. shlukové politiky (concept of clusters) členských zemí EU v rámci národních a regionálních ekonomických programů. Informuje o mapování shluků, jejich potenciálu ve starých a nových členských zemích, o klasifikačním systému (ECO - European Cluster Observatory) aj. - Pozn.

Dominik Orfánus

Zošrotovaný trh

Trend, Sv. 2009, č. 14, s. 16-17

Šrotovné v SR, výše a konstrukce původního a nového šrotovného; objem dotačního balíku 1. a 2. kola, příjmový efekt (z daní a poplatků), dočasný efekt prodeje.

Informatika. Počítače

Andrew Edgecliffe-Johnson

A want to break free

Už ne zadarmo

Financial Times, Vol. 2009, No. 37003 (18.5.2009), p. 9

Přes více než deset let se internet řídil myšlenkou, že informace mají být zdarma. Nyní však i v souvislosti s krizí vlastníci médií zjišťují, že samotná reklama jim na úhradu nákladů nestačí, a přemýšlejí, jak přimět uživatele zvyklé na volný přístup k placení.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Die deutsche Zahlungsbilanz für das Jahr 2008 = German balance of payments in 2008

Německá platební bilance v roce 2008

Deutsche Bundesbank - Monatsbericht, Jg. 61, (2009) Nr. 3, S. 15-33

Deutsche Bundesbank - Monthly report, Vol. 61, (2009) No. 3, p. 15-31

Příspěvek představuje vývoj zahraničněobchodních aktivit Německa v roce 2008 a jejich promítnutí do platební bilance za tento rok. Vychází z celkového konjunkturálního rámce a dokumentuje celkový vývoz a dovoz zboží, služeb a kapitálu, jeho strukturu, teritoriální zaměření atd. - Pozn. - Příspěvek je dostupný v německé i anglické jazykové verzi časopisu.

V.A. Nekrasov

Diversifikacija tamoženno-tarifnoj politiki Rossii

Diverzifikace celní politiky Ruska

EKO, Sv. 2009, No. 3, s. 156-160

V článku se rozebírají stávající problémy využití nástrojů celní politiky pro přechod ruské ekonomiky na inovační cestu rozvoje. Jsou navržena konkrétní opatření, kterými by se změnila úloha celní politiky při realizaci strategických cílů sociálního a hospodářského rozvoje země. - Pozn.

M. Ayhan Kose ... [et al.]

Financial globalization : a reappraisal

Finanční globalizace : přehodnocení

IMF staff papers, Vol. 56, (2009) No. 1, p. 8-62

Autoři nejprve rekapituluji široké spektrum odborné literatury k tématu finanční globalizace. Dále představují podrobný přehled aktuálních analýz důsledků finanční integrace na ekonomický růst a makroekonomickou stabilitu. Analýzy zahrnují 71 zemí rozdělených do tří skupin podle úrovně hospodářského rozvoje. - Pozn. - K tématu viz též následující příspěvek zaměřený na rozvojové země (International finance and growth in developing countries: what have we learned? - Mezinárodní finance a růst v rozvojových zemích: jak jsme se poučili?) a další příspěvky tohoto specializovaného čísla časopisu s tématem Frontiers of research on financial globalization.

Blahoslav Hruška

Mezinárodní kampelička : finanční pomoc

Ekonom, Sv. 53, (2009) č. 14, s. 42-43

K navýšení kapitálu MMF, které v rámci boje s hospodářskou recesí odsouhlasili představitelé G20 na summitu v Londýně. Podrobněji k novým podmínkám poskytování půjček, ke snaze MMF nastartovat také preventivní programy, k posílení čínských pozic v měnovém fondu apod. Doplněno přehledem zemí, které v době krize již požádaly o půjčku, a údaji o tom, kdy je možné o půjčku žádat a kdo ji schvaluje.

New fund, old fundamentals**Nový fond, staré základy**

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8629, p. 72

Zatímco dříve MMF vystupoval jako zastánce těžko dostupných peněz a úsporných rozpočtů, nyní se jeví jako stoupenec keynesiánské politiky. V článku se připomínají postoje fondu při asijské měnové krizi v r. 1997 a zdůrazňuje se, že současnou krizi rozpoutali věřitelé z bohatých zemí, nikoliv dlužníci z rozvíjejících se ekonomik. Na základě studie MMF, která rozebírá možnosti postupu rozvíjejících se ekonomik v globální krizi, se dovozuje, že postoje MMF se nijak výrazně nezměnily - studie zdůrazňuje, že fiskální balíky opatření mohou nadělat víc škody než užítka, jestliže ohrozí stabilitu veřejných financí.

Oliver von Rosenberg, Juliane Hilf, Martin Kleppe

Protektion statt offener Märkte? : die Änderungen des Außenwirtschaftsrechts in der Transaktionspraxis**Ochrana místo otevřených trhů? : změny v předpisech o obchodních vztazích s cizinou v transakční praxi**

Der Betrieb, Jg. 62, (2009) Nr. 16, S. 831-836

(Třináctý) zákon ke změně německého zákona o zahraničním obchodě (AWG) a k nařízení o zahraničním obchodě (AWV) zcela zásadně (a ne pouze ve výjimečných případech) v budoucnu ovlivní převzetí podniku zahraničním investorem - přináší totiž možnost zákazu v případě určitých účastí zahraničních investorů na německých podnicích. Přehled novinek zákona (definice přímého/nepřímého resp. zprostředkovaného zahraničního majitele, přezkum transakcí při min. 25procentní účasti zahraničního nabyvatele, přezkumné řízení, důvěrnost transakčních dokumentů, kritéria pro zamítnutí účasti zahraničního investora atd.). - Pozn.

Florian Willershausen

Schotten dicht**[Účelová] izolace**

WirtschaftsWoche, 2009, Nr. 19, S. 50-51, 52

Protekcionalisticky nastavená celní politika Ruska, zvýšení dovozních cel od 1.1.2009. Reforma organizace proclívání od 1.3.2009. Zmínka o platech ruských celníků.

Raphaël Cancé

The many faces of the French export setup**Mnoho stránek francouzského exportního uspořádání**

Trésor-economics, Vol. 4, (2009) No. 54, S. 1-8

Exportní výkonnost francouzských podniků, silné a slabé stránky exportního uspořádání. Údaje o exportujících firmách (4-6% ze 3 miliónů firem registrovaných ve Francii), počty, exportní tržby, hlavní exportní odvětví. Problematika malých a středních firem v exportní oblasti, jejich limity, země, do kterých vyvážejí. Srovnání s Německem, úloha proexportní politiky. - Pozn.

Podnik a podnikání

Laurent Quignon

The financial situation of French companies : [2009]**Finanční situace francouzských podniků : [2009]**

Conjoncture, Vol. 2009, No. 4, p. 3-12

Autor rozebírá finanční situaci a konkurenční pozici francouzských podniků v roce 2008 a odhaduje jejich vývoj v období 2009-2010. Zkoumá reakce podniků na zhoršené podmínky v důsledku hospodářské krize, dopady na vývoj ziskovosti, produktivity, zaměřuje se též na solventnost a konkurzy. - Pozn.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Petr Pavlík

Beveridgeovský důchodový model: aktuální výzva pro individuální odpovědnost

Pojistný obzor, Sv. 86, (2009) č. 1, s. 33-34

K současnému systému důchodového zabezpečení Velké Británie. Podrobně o jednotlivých pilířích systému a o pokroku v oblasti přiměřenosti důchodů.

Ruth Reichstein

Die Rente ist unsicher

Důchod je nejistý

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 88 (8.-10.5.2009), S. 12

Finanční krize se projevuje i v Nizozemsku, někdejší v zvorovém sociálním státě. Akcie důchodových fondů ztrácejí na ceně, ohrožen je celý důchodový systém. Odvrácení kolapsu bude drahé pro všechny - mezi nutnými opatřeními, která vláda plánuje, figuruje i zvýšení věku odchodu do důchodu z 65 na 67 let. Současné důchodové zabezpečení poskytuje základní důchod, který stát vyplácí bez ohledu na dosahovanou mzdu a odpracovaná léta, 95 procent obyvatel si jej navyšuje prostřednictvím podnikového důchodu. Základní příjem prezentovaného manželského páru v důchodu činí 1370 eur, očekávané přilepšení z připojištění je sporné.

Dietrich Creutzburg, Donata Riedel, Peter Thelen

Neues 50-Milliarden-Loch

Nová 50miliardová trhlina

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 80 (27.4.2009), S. 1

Růst nezaměstnanosti v Německu v důsledku finanční krize zvyšuje riziko výpadku příjmů, což výrazně zatěžuje oblast sociálního pojištění; k odhadům operativních deficitů v pojištění proti nezaměstnanosti (Bundesagentur für Arbeit) a u nemocenského pojištění (zdravotní fond a nemocenské pokladny). K možnému riziku krácení důchodů o dvě procenta.

Mária Bilíková

Oceňovanie dôchodkových poistení

Ekonomické rozhlady, Sv. 37, (2008) č. 4, s. 435-447

Príspevek se zabývá problematikou oceňování produktů v životním pojištění na Slovensku. Představuje klasické metody pojistné matematiky, rozšířené o spojitě metody, pomocí kterých lze do vzorců započítat např. též inflaci. První část je věnována základnímu životnímu pojištění pro jednotlivce, v další části popisuje a odvozuje vzorce pro dvojice osob a pro skupiny. - Pozn.

Jaroslav Dostal, Petr Pavlík

Penzijní připojištění (spoření) - jak dál?

Pojistný obzor, Sv. 86, (2009) č. 1, s. 10-11

K návrhu nového zákona o penzijním spoření (podstata návrhu, některé sporné body). Připojené zjednodušené schéma naznačuje architekturu principů a vztahů podle návrhu zákona o penzijním spoření.

Jaroslav Vostatek

Penzijní připojištění je bez státních dotací neprodejné

Fórum sociální politiky, Sv. 3, (2009) č. 2, s. 23-27

Analýza zásadních problémů penzijního připojištění v ČR.

Martina Kalábová

Systémy sociálního zabezpečení v EU - Španělsko

Národní pojištění, Sv. 40, (2009) č. 4, s. 11-14

Stručný přehled základních dávek a způsobu jejich financování. Podrobnější informace o dávkách důchodového pojištění (invalidní, starobní a pozůstalostní důchod), o peněžitých dávkách v nemoci a mateřství a o dávkách v nezaměstnanosti.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Katharina Kort

Italien erleichtert den Abriss

Itálie usnadní demolice

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 74 (17.4.2009), S. 38

Podpora soukromé výstavby v Itálii umožní majitelům zvětšit své rodinné/vícegenerační domy až o 20 procent, rovněž bude snadnější sanovat či demolovat starší a větší domy za předpokladu výstavby obdobně velké, moderní a především ekologicky a energeticky efektivní budovy. Program na podporu bytové výstavby přinese v příštích letech do stavebního resp. trhu nemovitostí 35-40 mld. eur, z opatření budou profitovat především malé stavební firmy. Piano Casa.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Petr Gola

České a německé mzdy "pod lupou"

Právo pro podnikání a zaměstnání, Sv. 18, (2009) č. 3, s. 20-23

Údaje o průměrné hrubé mzdě v obou zemích, o výši výdělků v západních a východních zemích SRN, o mzdových rozdílech mezi muži a ženami, o mzdách absolventů v Německu, o vlivu délky praxe na výši mzdy, o minimální mzdě apod.

Nils Braakmann

The impact of September 11th, 2001 on the employment prospects of Arabs and Muslims in the German labor market

Dopad útoků z 11. září 2001 na zaměstnanost Arabů a muslimů na německém trhu práce

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 229, (2009) No. 1, p. 2-21

Příspěvek zkoumá, zda útoky na Světové obchodní centrum a Pentagon 11. září 2001 ovlivnily pracovní vyhlídky osob z převážně muslimských zemí na německém trhu práce. Využívá velkého reprezentativního souboru dat německé populace v pracovním poměru a modelovým způsobem analyzuje sledované skupiny obyvatelstva. V souladu s dřívějšími studiemi ze Švédska a Anglie dokládá malý vliv těchto událostí na zaměstnanost osob pocházejících z muslimských zemí. - Pozn.

Björn Gaul, Andrea Bonanni, Daniel Ludwig

Urlaubsanspruch trotz Langzeiterkrankung - Handlungsbedarf für die betriebliche Praxis!

Nárok na dovolenou i přes dlouhodobé onemocnění - potřeba jednat v podnikové praxi!

Der Betrieb, Jg. 62, (2009) Nr. 19, S. 1013-1017

Podle rozhodnutí BAG (Spolkový pracovní soud) nezaniká v případě dlouhodobé nemoci nárok zaměstnance na dovolenou; pohled na dopady rozhodnutí z hlediska hospodářské zátěže zaměstnavatelů a tedy vlivu na podnikové rezervy a tvorbu pracovních a tarifních smluv, předpoklady nárůstu výpovědí z důvodu nemoci v případě dlouhodobé pracovní neschopnosti. Doporučení k omezení rizik na straně zaměstnavatele. - K tématu dále i příspěvek na s. 1018-1022, který přináší rozklad § 7 odst. 3 a 4 spolkového zákona o dovolené (BUrlG) ve smyslu čl. 7 směrnice 2003/88/ES. - Pozn.

Dietrich Creutzburg, Thomas Sigmund
Wie Berlin Bezüge für Manager regeln will
Jak chce Berlín určovat platy manažerů

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 78 (23.4.2009), S. 4

K návrhům vládní koalice na úpravu manažerských platů a bonusů v Německu (cílem je např. vázat odměňování více na dlouhodobý úspěch podniku), porovnání s dosavadní právní úpravou.

Právo

Jana Ehrhardt

Die dunkle Sprache der Gesetze

Temná řeč zákonů

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 82 (29.4.2009), S. 9

K problematice (a oprávněnosti všeobecné) srozumitelnosti právního/správního jazyka německých zákonů; postupná úprava zákonných textů, které se bezprostředně týkají občanů.

Alexander J. Bělohávek, Filip Černý

Právo použitelné pro řešení tzv. investičních sporů v mezinárodním rozhodčím řízení

Právník, Sv. 148, (2009) č. 4, s. 389-418

Způsoby řešení sporů v souvislosti s ochranou mezinárodních investic, modely řešení investičních sporů a jejich význam pro určení rozhodného práva, právo rozhodné pro spory řešené v rámci pravomoci ICSID, založení pravomoci (mezinárodní příslušnosti) jako akt významně podmiňující přístup k nalezení rozhodného práva, právo rozhodné pro meritum sporu, interakce mezinárodního práva a předpisů národního práva, charakter porušení závazků hostitelského státu z pohledu mezinárodního práva veřejného apod. - Pozn.

Matthias Niedobitek ; přeložil Luboš Tichý

Přednost práva EU a Lisabonská smlouva

Jurisprudence, Sv. 18, (2009) č. 1, s. 12-17

Doktrína přednosti v platném komunitárním právu, účinky komunitárního práva v národním právním řádu, právní základ komunitárního práva, rozpory v pojetí přednosti mezi ESD a národními ústavními soudy, vliv Lisabonské smlouvy na doktrínu přednosti komunitárního práva, upuštění od kodifikace přednosti v Lisabonské smlouvě, význam doktríny přednosti podle Lisabonské smlouvy atd. - Pozn. -- Zprac. na podkladě tezí přednášky pronesené na semináři, který v březnu 2008 uspořádala PF UK v Praze. -- K tématu viz i další příspěvky v tomto čísle čas., např. "Základní teze nálezu Ústavního soudu k otázce souladu Lisabonské smlouvy s ústavním pořádkem České republiky", "Přezkum ústavnosti Lisabonské smlouvy: obsahové otázky" aj.

Karel Eliáš

Stálost vlastnického práva a jeho proměny

Právní rádce, Sv. 17, (2009) č. 4, s. 4-12

K některým pojmům (vlastník, majitel, vlastnictví a vlastnické právo), k obsahu vlastnického práva, k omezení vlastnického práva, ke druhům a formám vlastnictví, k ochraně vlastnictví apod. - Pozn.

Přehled judikatury Evropského soudního dvora v českých časopisech

Jurisprudence : časopis o evropské, české a slovenské judikatuře a evropském právu (EMP), 2009, roč. 18, č. 1

Zpřístupnění osobních údajů majetných fyzických osob v databázi on-line za úplatu a porušení práva na soukromí: Tietosuojavaltutettu v. Satakunnan Markkinapörssi Oy, Satamedia O (Finsko)

rozsudek z 16.12.2008

C-73/07

Právní rozhledy, 2009, roč. 17, č. 8

K přemístění sídla společnosti: čl. 43 a 48 SES: rozhodnutí o předběžné otázce, kterou vznesl Vrchní soud v Szegedu (Maďarsko): Cartesio
rozsudek z 16.12.2008

C-210/06

Zkratky a vysvětlivky

ESD – Evropský soudní dvůr

SDES – Soudní dvůr Evropských společenství (oficiální název)

SD ESUO – Soudní dvůr Evropského společenství uhlí a oceli

Soud prvního stupně neboli Soud první instance (součást ESD)

Statistika. Demografie. Sociologie

Hanna Fischer, Jutta Oertel

Konjunkturindikatoren im Dienstleistungsbereich : das Mixmodell in der Praxis**Ukazatelé konjunktury v oblasti služeb : smíšený model v praxi**

Wirtschaft und Statistik, Jg. 2009, Nr. 3, S. 232-240

Příspěvek přehledně informuje o cílech a koncepci smíšených modelů ke zjišťování ukazatelů pro sledování vývoje konjunktury v Německu. Ukazuje zkušenosti s praktickým uplatněním těchto modelů pro získání ukazatelů konjunktury v oblasti služeb a představuje první získané výsledky statistik konjunktury. - Pozn.

Felix Wolter

Struktur und Dynamik der Ungleichheit von Erwerbslosigkeitsrisiken : empirische Analysen auf Basis der Mikrozensusserhebungen 1996 bis 2004**Struktura a dynamika nerovnosti rizika nezaměstnanosti : empirická analýza na bázi šetření mikrocensu v letech 1996 až 2004**

Wirtschaft und Statistik, Jg. 2009, Nr. 3, S. 258-273

Příspěvek se zaměřuje na metody zkoumání rizika nezaměstnanosti v Německu. Nejprve rozebírá aktuální stav teoretického a empirického výzkumu této problematiky. Dále představuje použitá data, metodiku a výsledky multivariačních analýz trendu rizika vzniku nezaměstnanosti a její délky. - Pozn.

The art of Chinese massage**Umění čínské masáže**

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8632, p. 76

Ekonomové již dlouho zpochybňují důvěryhodnost čínských dat a má se za to, že růst HDP byl v předchozích dvou poklesech nadsazen. Proto se i k stávajícím odhadům růstu HDP v r. 2009 kolem 8 % přistupuje s obezřetností. V článku se nicméně dovozuje, že čínská statistika je v současnosti mnohem spolehlivější, než bývala.

Účetnictví

Peter Knief

Die "Bewertung medizinischer Praxen" nach dem 31.12.2008**"Ocenění lékařské praxe" po 31.12.2008**

Der Betrieb, Jg. 62, (2009) Nr. 17, S. 866-870

K problematice oceňování praxí svobodných povolání (a dopadů na daňové ocenění) v Německu v souvislosti s: rozsudkem Spolkového soudního dvora ze 6.2.2008, novým tarifním řádem pro lékaře k 1.1.2009 (jednotné měřítko ocenění - které má negativní vliv na příjem a snižuje hodnotu praxe) a zavedením nového zjednodušeného postupu zjišťování hodnoty výnosu. Přiměřená mzda podnikatele.

Komplikace při oceňování praxí v důsledku snahy o typizaci. Autor doporučuje oceňovat praxe dle standardu IdW S 1 proto, že dle jeho názoru vede oceňování lékařských praxí dle §§ 199-203 oceňovacího zákona k přemrštěným hodnotám a zdůrazňuje nutnost individuálního oceňování. - Pozn.

Karlheinz Küting, Christoph Seel

Die Ungereimtheiten der Regelungen zu latenten Steuern im neuen Bilanzrecht

Nesrovnalosti v předpisech k latentním daním v novém bilančním právu

Der Betrieb, Jg. 62, (2009) Nr. 18, S. 922-925

Účelem schváleného německého zákona o modernizaci bilančního práva je zvýšení hodnoty informační funkce roční závěrky podle německého obchodního práva a vytvoření konkurenceschopné a nákladově výhodnější alternativy k mezinárodnímu standardu IFRS. Koncepce vymezení latentních (odložených) daní. Zjišťování latentních daní. Právo volby aktivace a saldování, k údajům v příloze, zákaz výplaty dividend. (Autor vnímá nové předpisy jako koncepčně nekonzistentní se záměrem zákonodárce s tím, že v budoucnu přinese vymezení latentních daní značné vícenáklady). - Pozn. -- K tématu i příspěvek na s. 913-921 tohoto čísla časopisu.

Petra Křivohlavá, Ivan Rada

Zákon o auditorech - co přináší nového?

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 17, (2009) č. 9, s. 21-25

K novému zákonu o auditorech (zák. č. 93/2009 Sb.), který nabyl účinnosti dnem 14.4.2009. Autoři nejprve seznamují s některými novými pojmy (sít, subjekt veřejného zájmu), dále se věnují hlavním změnám týkajícím se např. systému kontroly kvality, etického kodexu a nezávislosti auditora, odpovědnosti auditora a rovněž i zřízení Rady pro veřejný dohled nad auditem. - Pozn.

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

(výběr z obsahu)

č. 6/2009

Účtová třída 0 - dlouhodobý majetek (1. část). Zajištění proti kurzovým rizikům. Dotazy z praxe účetnictví. Daňová evidence, úprava základu daně. Dotazy z praxe k daňové evidenci.

Účetní TIP

č. 10/2009

Aktuální informace: vláda schválila rozsáhlou rekonstrukci soukromého práva. Daň z příjmů ze závislé činnosti (Pokrač.). Neplatné rozvázání pracovního poměru. Povinný podíl [zaměstnanců se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců]. Plně invalidní občan - člen dozorčí rady. Odstupné [zaúčtování a vykazování]. Výplatní termín [v rozmezí více dnů].

č. 11/2009

Aktuální informace: snížení úrokové sazby. Uplatňování a prokazování nároku na odpočet daně v roce 2009. Účtování zálohy na elektrickou energii. Půjčka do občanského sdružení. Přeučtování dovezených vzorků z Běloruska. Benefity. Úročení půjčky. Jak účtovat zřizovací výdaje do 60 tisíc.

Veřejná správa

Pavel Bláha

Čerpání prostředků z fondů EU a funkčnost kontrolních mechanismů

Unes - účetnictví neziskového sektoru, Sv. 7, (2009) č. 4, s. 23-30

K problematice čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU z hlediska kontroly, resp. zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon

o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů. Autor poukazuje na některé vybrané nedostatky, zjištěné v předchozím programovacím období.

Veřejné finance. Rozpočet

Antonín Eliáš; Eduard Janota

Aktuální ekonomický vývoj a územní rozpočty v roce 2009

Obec & finance, Sv. 14, (2009) č. 2, s. 12-13

Rozpočet státu a rozpočty municipalit v roce 2009 pod vlivem celosvětové finanční a hospodářské krize. V tabulkách daňová predikce podle vývoje HDP na úrovni obcí a krajů, vliv vývoje HDP na ukazatele územních rozpočtů, nárůst daňových příjmů obcí, (nekryté) náklady na výkon přenesené působnosti. Rozpočtové určení daní; příprava novely o RUD, hledání vhodného modelu přerozdělování finančních/daňových prostředků. - K tématu také příspěvek v čas. Moderní obec, 2009, č. 5, s. 8-9.

Jaroslava Kypetová

Analýza financování místní samosprávy dokončena

Obec & finance, Sv. 14, (2009) č. 2, s. 18-19

K výsledkům "Analýzy financování výkonu státní správy a samosprávy územních samosprávných celků, která poskytne relevantní množství dat pro přípravu nového zákona o RUD". Přiblížení rozboru obecních výdajů; otázka opodstatněnosti zvýhodnění velkých měst. Nedostatečné financování nákladů spojených s přenesenou působností. Rozšíření kritérií sdílení o počet žáků (změna školského zákona). Dopad poklesu daňových příjmů na realizaci systémové změny.

Alexandru Minea, Patrick Villieu

Borrowing to finance public investment? The "golden rule of public finance" reconsidered in an endogenous growth setting

Půjčky na financování veřejných investic? "Zlaté pravidlo veřejných financí" nově analyzováno v endogenním modelu růstu

Fiscal studies, Vol. 30, (2009) No. 1, p. 103-133

Příspěvek rozebírá dlouhodobé a krátkodobé dopady fiskálních deficitů na ekonomický růst a blahobyt, a to pomocí standardního endogenního modelu růstu. Problém reflektuje značný nárůst deficitů a zadluženosti v osmdesátých a devadesátých letech a snahy o fiskální disciplínu omezující veřejné zadlužení (např. Pakt stability a růstu v EU) a dopady na pokles veřejných investic. - Pozn.

Richard Lambert

Britain's Budget has no room for big bucks

V britském rozpočtu není prostor na rozhazování

Financial Times, Vol. 2009, No. 36979 (20.4.2009), p. 7

Návrh britského rozpočtu se rozebírá z hlediska vývoje veřejných financí, který autor považuje za neudržitelný. Agresivní výdajová politika od r. 2003 způsobila strukturální fiskální deficit, který je mnohem vyšší než průměr eurozóny. V letech 2009-2010 půjčky pravděpodobně dosáhnou až 11 % HDP.

Bundeshaushalt 2009 - Soll-Bericht : Ausgaben und Einnahmen des Bundes für das Jahr 2009

Spolkový rozpočet 2009 - plán : výdaje a příjmy spolkového státu v roce 2009

Monatsbericht des BMF, Jg. 2009, Nr. 4, S. 30-61

Rozpočtový plán německé spolkové vlády seznamující s plánovanými výdaji a příjmy v roce 2009. Rozpočtový plán odráží aktuální obtížnou hospodářskou a finanční situaci. V důsledku přijatých výdajových programů pro konjunkturální balíčky I a II, nižších daňových příjmů a zvýšených výdajů pro trh práce stoupne nové zadlužení oproti roku 2008 o více než 25,4 mld. eur a dosáhne 36,9 mld. eur. - Pozn.

R.Je. Artjuchin

Federal'noje kaznačejstvo: itogi i zadači

Federální pokladna: výsledky a úkoly

Finansy, Sv. 2009, No. 3, s. 3-8

Vývoj pokladního systému Ruska v r. 2008, nové předpisy k modernizaci procesu plnění rozpočtu, strategické cíle a úkoly federální pokladny pro rok 2009 a nejbližší období.

Gesetz über die Feststellung des Wirtschaftsplans des ERP-Sondervermögens für das Jahr 2009 (ERP-Wirtschaftsplangesetz 2009) : vom 20. April 2009

Zákon o sestavení hospodářského plánu pro zvláštní fondy ERP na rok 2009 : z 20. dubna 2009

Bundesgesetzblatt. Teil I, Jg. 2009, Nr. 20, S. 777-789

Znění zákona o sestavení hospodářského plánu pro zvláštní fondy Evropského rozvojového programu (ERP) v Německu na rok 2009. Tyto finanční prostředky, spravované spolkovým státem, slouží k obnově a podpoře německého hospodářství.

Gesetz zur Neuordnung der Gemeindefinanzen (Gemeindefinanzreformgesetz) : vom 10. März 2009

Zákon o novém uspořádání financování obcí (Zákon o reformě financování obcí) : z 10. března 2009

Bundesgesetzblatt. Teil I, 2009, Nr. 14, S. 502-506

Znění nové úpravy zákona o reformě financování obcí v Německu platné od 1. ledna 2009. Změny se týkají podílu obcí na dani z příjmu a dani z obratu, zjišťování statistických informací aj.

Axel Schrunner

Hiobsbotschaft aus dem Finanzamt

Jobova zvěst z finančního úřadu

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 89 (11.5.2009), S. 4

K praxi odhadu daňových příjmů v Německu; význam objemu hrubých mezd a platů pro zjišťování daňových příjmů.

Věra Kameníčková, Ondřej Pirohanič

Hospodaření krajských samospráv

Obec & finance, Sv. 14, (2009) č. 2, s. 22-25

Rekapitulace k hospodaření krajů ČR za období let 2004-2007. Struktura příjmů a výdajů (rozlišení podle výdajových kapitol). V tabulkách příjmy a běžné/kapitálové výdaje krajských samospráv.

Jan Břeň

Obecní majetek - historické základy ekonomické podstaty obcí

Obec & finance, Sv. 14, (2009) č. 2, s. 54-55

Obecní majetek a finanční hospodaření obce; historický pohled na problematiku v období od poloviny 19. století do poloviny 20. století. Předpisy po vzniku Československa, kmenové obecní (osadní) jmění, obecní lesy, pastevní řád, pronájem obecních rolí a luk atd. Prvorepublikové finanční hospodaření, ke čtyřem finančním novelám; řádný/mimořádný rozpočet, finanční komise. Úřednická správa obcí za protektorátu. Poválečné národní výbory.

Rozpočtové určení daní : návrh SMS ČR na konstrukci nového zákona

Obec & finance, Sv. 14, (2009) č. 2, s. 20

Prezentace návrhu Sdružení místních samospráv (SMS) na novelizaci zákona o rozpočtovém určení daní. Pohled SMS na závěry "Analýzy financování výkonu státní správy a samosprávy ÚSC". Navrhované změny (nová kategorizace obcí, kritérium počtu žáků, stanovení váhy jednotlivých kritérií). Předběžný nástin dopadu návrhu SMS na daňové příjmy měst a obcí.

Stabilitäts- und Konvergenzprogramme 2008/2009 : Überblick über die aktualisierten Programme von 21 EU-Mitgliedstaaten**Stabilizační a konvergenční programy 2008/2009 : přehled aktualizovaných programů 21 členských zemí EU**

Monatsbericht des BMF, Jg. 2009, Nr. 4, S. 77-102

Příspěvek přehledně informuje o aktuálních stabilizačních a konvergenčních programech v jednotlivých členských zemích Evropské unie v letech 2008/2009. Dokládá, že zatímco v období příznivé konjunktury se dařil proces konsolidace veřejných rozpočtů, v roce 2009 je třeba počítat se značným nárůstem deficitů. - Pozn.

Axel Schrinner

Steuereinnahmen sinken noch stärker als befürchtet**Pokles daňových příjmů předstihl i zlé tušení**

Handelsblatt, Jg. 2009, Nr. 89 (11.5.2009), S. 4

Krátce k prognóze výpadku daňových příjmů Německa v roce 2009 a v letech 2010-2013.

Martin Wolf

Tackling Britain's fiscal debacle**Jak vyřešit fiskální rozvrat Británie**

Financial Times, Vol. 2009, No. 36995 (8.5.2009), p. 9

Velká Británie ztratila kontrolu nad veřejnými výdaji. Podle nejnovějších prognóz Evropské unie dosáhne její schodek veřejných rozpočtů v r. 2010 13,8 % HDP. Příští premiér bude muset být tvrdší než Margaret Thatcherová před 30 lety. - Zkrácený překlad článku viz toto číslo Informací Odborné knihovny MF.

Roberto Golinelli, Sandro Momigliano

The cyclical reaction of fiscal policies in the euro area: the role of modelling choices and data vintages**Cyklická reakce na fiskální politiku v eurozóně: význam volby modelu a kvality dat**

Fiscal studies, Vol. 30, (2009) No. 1, p. 39-72

Příspěvek podává přehled aktuálních empirických analýz cyklických reakcí na fiskální politiku v eurozóně a upozorňuje na velké rozdíly ve výsledcích. Ukazuje, že tyto rozdíly jsou do značné míry dány volbami při modelování fiskálního chování a výběrem dat (ex-post nebo reálná data). - Pozn.

Zdravotnictví

Jan Mertl

Soukromé zboží, nebo veřejná služba? Přístupy k roli státu ve zdravotnictví

Scientia et Societas, Sv. 5, (2009) č. 1, s. 94-116

Cílem článku je obohatit současnou diskusi o parametrickém nastavení zdravotnického systému o koncepční a systémový pohled na roli státu ve zdravotnictví. Otázka "práva na zdraví", sociální aspekty spotřeby zdravotní péče, problematika standardu zdravotní péče, změny role státu ve zdravotnictví, vymezení prostoru pro roli státu.

Zemědělství

Étienne Chantrel, Pierre-Emmanuel Lecocq

Agri-food industry margins in France**Marže zemědělsko-potravinářského průmyslu ve Francii**

Trésor-economics, Vol. 4, (2009) No. 53, p. 1-8

Odlíšná ziskovost malých a středních firem versus velkých dodavatelů ve francouzském zemědělsko-potravinářském průmyslu, ovlivnění změnami ve Společné zemědělské politice a v cenách

zemědělských komodit. Výkonnost velkých obchodních řetězců a zvyšování jejich ziskovosti v letech 1995-2005. Ve Francii ziskovost distribuční sítě výrazně převažuje nad zisky dodavatelů zemědělsko-potravinářského průmyslu. - Pozn.

Outsourcing's third wave : buying farmland abroad

Třetí vlna outsourcingu : nákupy zemědělské půdy v zahraničí

The Economist, Vol. 391, (2009) No. 8632, p. 60-62

Bohatí dovozci potravin získávají rozsáhlé plochy zemědělské půdy v chudých zemích. Jedná se i o soukromé investory, ale za většinou obchodů stojí vlády. Článek hledá odpověď na otázku, zda se jedná o prospěšné zahraniční investice, nebo o novou formu kolonialismu, a jaké budou důsledky tohoto vývoje.

Životní prostředí

Jan Pavel, Lenka Slavíková, Jiřina Jílková

Ekonomické nástroje v politice životního prostředí: drahé daně a nízká účinnost

Ekonomický časopis, Sv. 57, (2009) č. 2, s. 132-144

Ekonomické nástroje environmentální politiky, metodický přístup pro hodnocení efektivnosti a účinnosti ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí, výsledky hodnocení efektivnosti ekonomických nástrojů v ochraně životního prostředí v České republice (poplatky).

Životní úroveň

Andrés Rodríguez-Pose, Vassilis Tselios

Mapping regional personal income distribution in Western Europe: income per capita and inequality

Mapování regionálního rozdělení příjmů v západní Evropě: příjem na hlavu a nerovnost

Finance a úvěr, Vol. 59, (2009) No. 1, p. 41-70

Příspěvek zkoumá regionální rozdíly v příjmech v zemích západní Evropy s využitím mikroekonomických dat agregovaných na regionální úrovni. Pozornost věnuje jak úrovni průměrných hodnot, tak i nerovnostem ve výši individuálních příjmů v rámci sledovaných regionů. Využívá databáze ECHP (European Community Household Panel) zahrnující data 102 regionů a více než sto tisíc domácností v letech 1995-2000. - Pozn.

Ostatní

Jiří Topinka

Veřejné sbírky - daňové a účetní souvislosti

Unes - účetnictví neziskového sektoru, Sv. 7, (2009) č. 3, s. 3-11

Právní úprava veřejných sbírek (zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který nahradil úpravu obsaženou v zákoně o veřejných sbírkách a loteriích a jiných podobných hrách). Definice veřejné sbírky, povinnosti pořadatele sbírky, proces veřejné sbírky. Veřejné sbírky z účetního pohledu, způsoby účtování. Veřejné sbírky a daň z příjmů, daň z přidané hodnoty a darovací daň. Doplněno příkladem.

ZKRÁCENÉ PŘEKLADY ODBORNÝCH ČLÁNKŮ

Martin Wolf

Tackling Britain's fiscal debacle

Jak vyřešit fiskální rozvrat Británie

Financial Times, 8.5.2009, p. 9

Podle posledních prognóz Evropské komise bude britská vláda v r. 2010 vynakládat 52,4 % hrubého domácího produktu, přičemž její příjmy budou činit jen 38,7 % HDP. V důsledku toho bude hospodařit s obrovitým schodkem veřejných rozpočtů ve výši 13,8 % HDP. Ještě horší je, že britský cyklicky očištěný deficit bude činit 12,2 % HDP. To jsou čísla, která by se dala čekat ve válečné době.

Pouze pět z 27 členů Evropské unie má mít v r. 2010 vyšší podíl veřejných výdajů na HDP než Británie: Švédsko (57,3 %), Dánsko (57 %), Francie (56,4 %), Finsko a Belgie (54,3 %). Ale jen šest členů EU bude mít nižší podíl příjmů než Spojené království: Rumunsko (33,3 %), Irsko (33,5 %), Slovensko (34,1 %), Litva (34,8 %), Lotyšsko (36,2 %) a Španělsko (37,3 %). Jen jedna členská země bude mít větší deficit než Británie, a to Irsko, ve výši 15,6 %.

Zhoršení prognózy ohledně fiskální bilance britské vlády ve výši 11,1 % HDP v letech 2007 až 2010 je také čtvrté největší v EU, a to po Irsku (15,8 %), Lotyšsku (13,2 %) a Španělsku (12,0 %). Jak došlo k takovému fiskálnímu rozvratu? Odpověď leží daleko víc ve výdajích, které mají v období 2007-2010 poskočit o ohromujících 8,4 % HDP, než v příjmech, které se mají zmenšit o skromnějších 2,6 % HDP.

Na růstu britských vládních výdajů jako podílu na HDP je záhadné to, že pokles samotného HDP není nijak výjimečný. Podle Komise by se měl britský HDP letos snížit o 3,8 %, což je o něco lepší výsledek než za celou EU a eurozónu (pokles o 4 %). V roce 2010 by měla britská ekonomika růst o 0,1 %, opět o něco lépe než EU a eurozóna, kterým je předpovídán pokles ve výši 0,1 %.

Nepříjemný závěr tedy musí znít, že Británie ztratila kontrolu nad veřejnými výdaji a musí ji znovu získat. Ať se to britským voličům líbí nebo ne, budou si muset zvolit vládu, která bude ochotná to podstoupit. Solventnost vlády je v ohrožení a příští vláda se tedy octne v opotřebovací válce se svými vlastními zaměstnanci. Jestliže David Cameron dovede konzervativce k vítězství, bude muset být tvrdší než Margaret Thatcherová před třemi desítkami let.

Je samozřejmě možné, že bude stačit razantní oživení. Ministerstvo financí došlo v rozpočtu k závěru, že Británie utrpěla v důsledku krize trvalou ztrátu ve výši 5 % HDP, zatímco trendový růst představoval 2,75 %. Ministerstvo rovněž předpokládá, že produkční mezera – měřítko nadměrné kapacity – dosáhne maximální výše 5 % HDP a pak zmizí.

Bylo by vysoce nezodpovědné plánovat veřejné finance na předpokladu, že se ekonomika brzy vrátí k úrovni a očekávanému růstu z předkrizového období. Souhlasím s názorem ředitele Institutu fiskálních studií Roberta Chotea, že britská konjunktura byla neudržitelná. Část ekonomiky byla jen iluzí.

Dalo by se navrhnout, aby Britové platili daně jako Francouzi, když utrácejí jako oni. Ale to by znamenalo velké zvýšení daní – možná až o 10 % HDP. Někaké zvýšení daňových sazeb bude sice nevyhnutelné, aby se poměr vrátil k předkrizové úrovni, ale velké navýšení daňového břemene Britové rozhodně nepřijmou.

Není ani rozumné předpokládat, že s tak velkými schodky je možné dlouhodobě hospodařit, aniž by hrozily velké skoky v úrokových sazbách. Ministerstvo financí počítá s nárůstem čistého dluhu veřejného sektoru z 36,5 % HDP v letech 2007-08 na 76,2 % v letech 2013-14. A může to být ještě více. Obezřetná vláda by si přála nejen zastavit tento nárůst, ale i zvrátit jej, aby se obnovila fiskální pružnost, která teď byla vyčerpána.

Vládní výdaje se budou muset patřičně snížit. Podle IFS vláda sestavila nejskoupější výdajový plán na sedmileté období od časového úseku duben 1985 – březen 1992: počítá s ročním průměrným reálným

přírůstkem běžných výdajů ve výši 0,1 % od fiskálního roku 2011-12 po rok 2013-14, přičemž v dalších čtyřech letech by mohl následovat roční reálný přírůstek o 0,5 %. Vzhledem k zoufalé výchozí pozici je to to nejmenší, co je třeba udělat. Ve skutečnosti by reálné vládní výdaje mohly stagnovat po téměř celá dvě volební období.

Takové věci se stávají zemím, které si vesele utrácí a nakonec zjistí, že jsou chudší, než si myslely. Je jasné, co to musí znamenat: trvalé zmrazení mezd; decentralizované vyjednávání o platech; příspěvky zaměstnanců na veřejné penze; a seškrtání sociálních dávek. Je také zřejmé, že to bude znamenat rozsáhlý a bolestný konflikt mezi vládou a státními zaměstnanci.

Značně narostlá výše vládních půjček až dosud skrývala pravý rozsah této krize. Deficity však budou muset být odstraněny. Nejdůležitější bude získat kontrolu nad veřejnými financemi. Příští ministerský předseda nejspíš skončí stejně nenáviděný jako kdysi Margaret Thatcherová. Ale jak Thatcherová s oblibou říkala, není jiné cesty. Neudržitelné nemůže přetrvávat. Jestliže britští politici nepřijmou potřebná opatření ochotně, trhy je k tomu přinutí.

Zpracovala Mgr. M. Tichá

Beatrice Weder di Mauro, Martin Hellwig

Die Pläne zur Bad Bank sind halbherzig

Plány týkající se „špatných bank“ jsou polovičaté

Auszüge aus Presseartikeln, 13. Mai 2009, Nr. 20, S. 20-22

Všichni se shodují v tom, že účetní bilance bank je třeba očistit od „toxických“ cenných papírů, aby banky mohly opět poskytovat nové úvěry. Přitom by daňový poplatník neměl být zatěžován nad nezbytnou míru a ručení za ztráty by měli nést především bankéři.

To zní dobře, ale co to vlastně znamená „toxické“ cenné papíry a „očišťování“ bankovních bilancí? A jaká je souvislost mezi bankovními bilancemi a schopností fungování finančního systému? Jakmile začneme hledat odpovědi na tyto otázky, zjistíme, že v současné době diskutované modely se vlastním problémům spíše vyhýbají a ve své podstatě si i částečně protirečí.

Některé cenné papíry jsou již úplně bezcenné. Jiné mají velmi nízkou tržní hodnotu - pokud by pro ně nějaký trh byl. S velkou pravděpodobností lze ovšem vycházet z toho, že hodnota výnosů, totiž odúročená hodnota výnosů dosažených při nejlepším zhodnocení, je zřetelně vyšší než aktuální tržní hodnota. A jsou i takové cenné papíry, u kterých je hodnota výnosu tak nejistá, že žádná prognóza není možná.

V případě cenných papírů, o kterých se ví, že jejich hodnota je dnes nulová, jdou ztráty k tíži vlastního kapitálu a ohrožují bezprostředně solventnost banky. U těch cenných papírů, u kterých je hodnota výnosu zřetelně vyšší než stávající tržní hodnota, záleží na pravidlech účtování a na možnostech refinancování banky. Pokud nejsou žádné problémy s refinancováním, není solventnost banky ohrožena. Pokud ale problémy s refinancováním jsou a banka musí tyto cenné papíry krátkodobě prodat, vznikají jí reálné ztráty, které její solventnost ohrožují. U cenných papírů, jejichž výnosnost je nejistá, vzniká otázka, jak se mohou špatné zprávy podepsat na dalších odpisech, ke kterým bude banka přinucena.

Je tudíž třeba rozlišovat mezi problémy se solventností, s refinancováním a s účtováním. Problémy spojené s účetnictvím mají význam jen potud, pokud ovlivňují chování zúčastněných. Tak může zátěž vzniklá na základě výkazu zaúčtovaných ztrát přimět banku k prodeji cenných papírů nebo k omezení poskytování úvěrů, aby se nedostala do rozporu s požadavky bankovního dozoru nebo cizích akcionářů.

Veřejná diskuse se soustřeďuje na problémy týkající se refinancování a účtování, zatímco solventnosti věnuje jen malou pozornost. Prioritní je snaha opět uvést do chodu poskytování úvěrů a s tím je spojena i představa, že pokud se bilance bank zbaví toxických cenných papírů, navrátí se důvěra ostatních účastníků trhu a refinancování opět bude bezproblémově fungovat. Toxické cenné papíry je třeba proto vyvést do zvláštních účelových institucí a řešit je dlouhodobě. Výměnou za ně získá banka

kvalitní cenné papíry se státní zárukou. O vývoj hodnoty vyčleněných toxických cenných papírů se banka dále nemusí starat. Nebo snad přece?

Obecně se má se za to, že banka by neměla být zproštěna zodpovědnosti za chyby minulosti. Potom by tedy měla přijmout dopady, které přinese konečné zhodnocení toxických cenných papírů. Když se po deseti nebo dvaceti letech ukáže, že i přes dlouhý průběh jejich zhodnocování je jejich výnos příliš nízký, bude muset banka schodek akceptovat a ztrátu uhradit. Protože nebezpečí takovýchto ztrát existuje, nejsou banky a jejich akcionáři ve skutečnosti toxických papírů zbaveni a otázka solventnosti zůstává zátěží stejně jako předtím.

Při diskusích o tomto rozporném vyústění navrhovaného modelu lze často slyšet, že dopady možného zatížení jsou údajně minimální, neboť by se týkalo až vzdálené budoucnosti. Pokud dnes dojde k vyčlenění cenného papíru v hodnotě 1 000 eur a za deset let se ukáže, že tento papír je bezcenný a nelze jej prodat, musí banka tak jako tak zaplatit jen právě oněch původních 1 000 eur. Z dnešního pohledu tedy o nic nejde. Řečeno bez obalu: daňový poplatník dává bance bezúročný úvěr na eventuální budoucí závazky. Zřeknutí se úroku subvencuje banku a zatěžuje daňového poplatníka. Zatížení je rozloženo až na dvacet let a mělo by být proto únosnější. Nicméně je v rozporu se zásadou, že daňový poplatník neponese zátěž za bankěře.

Lze se též setkat s názorem, že s hodnotou výnosů nemusí být v budoucnu žádný problém. Švédská zkušenost v devadesátých letech totiž ukázala, že výnosy z pochybných cenných papírů mohou být docela slušné, pokud se na jejich zhodnocování poskytne dostatečná lhůta. Vždycky tomu tak ale není. Když se koncem devadesátých let zjišťovala závěrečná bilance americké krize spořitelny, vyšla najevo konečná ztráta 160 mld. dolarů – po deseti letech trpělivého zhodnocování. Zastírání a odložení v čase mohou snad být užitečné tím, že odvedou pozornost veřejnosti. Nicméně zatížení daňových poplatníků zůstává povážlivé.

Vytěšňování problému solventnosti je nebezpečné. Je-li ohrožena solventnost, má banka a její akcionáři důvod k novým rizikovým krokům – podle vzoru: já svými chytríky dosáhnu solventnosti a daňový poplatník ponese ztrátu. Také tady se nabízí varovný příklad americké krize spořitelny. Kdyby byly v roce 1980 urovnány problémy se solventností, nebyla by krize pro daňové poplatníky ani z poloviny tak drahá. Místo toho byla dalekosáhle uvolněna státní regulace spořitelny, aby nevznikla úvěrová nouze pro všechny drobné stavebníky domků. Nesolventní instituce využily nových možností pro „hazardní hru o opětovné vzkříšení“ či jinými slovy „hru o přežití“ – jak se to od té doby nazývá. Takovéto zkušenosti by bylo záhodno se vyhnout.

Je proto třeba se riziky spojenými se solventností bank zabývat. Nestačí vyčlenit rizikové cenné papíry a účetními triky se postarat o to, aby budoucí závazky bank nemusely být dnes zaúčtovány. Je třeba se starat i o to, aby tyto závazky nevyprovokovaly žádné fatální způsoby řešení.

V této souvislosti je třeba připomenout, že už sama krize je pobídkou k nadměrnému akceptování rizikových kroků. Zejména u zemských bank se zdá, že místo chybějícího modelu obchodování po odpadnutí státních záruk našly uplatnění podobné hazardní hry o přežití s rizikovými cennými papíry.

Pokud chceme banky opravdu sanovat, je třeba se držet čtyř následujících zásad. Za prvé musí nezbytná restrukturalizace proběhnout rychle – problémy se solventností nelze protahovat a odkládat. Za druhé je třeba, aby s tím spojené ztráty bank přednostně zatížily dosavadní akcionáře. Za třetí je třeba, aby banky po restrukturalizaci byly skutečně „dobré banky“ – se solidním účetnictvím a s udržitelnými obchodními modely. Za čtvrté je třeba se postarat o to, aby tyto dobré banky neměly žádnou motivaci pro účast v nadměrně riskantních operacích.

Podle těchto zásad by měly být dobré banky natrvalo zbaveny rizik spojených s „toxickými“ cennými papíry. K tomu je potřeba, aby se stát aktivně zabýval bankami, které se dostaly do problémů. Nesolventní banky se musí podrobit restrukturalizaci, aktiva a pasiva je třeba roztrždit na dobrá a špatná, špatná vyvést do „špatné“ banky, zatímco „dobrou“ banku je nutno co možná nejrychleji opět zprivatizovat. Takovýto státní zásah nelze chápat jako zestátnění bankovního sektoru, nýbrž jako opatření proti rizikům ohrožujícím finanční systém a daňové poplatníky. Pokud nepostačují stávající intervenční nástroje, měli by zákonodárci tento instrumentář rozšířit a zavést zvláštní postupy restrukturalizace bank podle švédského nebo anglického vzoru.

Prozatím byl postoj k takovýmto zásahům státu spíše opatrný. Většina modelů pro „špatné banky“ je založena na bázi dobrovolnosti. Stát nabízí a banky se rozhodují, jak se k nabídce postaví. Rozhodovací kompetence dosavadního (a za krizi zodpovědného) vedení zůstávají plně zachovány. Jejich reakce na nabídku státu závisí na podobě této nabídky. Je-li nabídka neatraktivní, využijí ji jen v omezené míře a žádoucího cíle není dosaženo.

Většina modelů obsahuje tudíž skryté subvence. Princip, že vlastníci jsou přednostně (před daňovými poplatníky) voláni k zodpovědnosti, je tím porušen. Nelze ani předpokládat odstranění motivace pro nezodpovědné přijímání dalších rizikových kroků v souvislosti s ohrožením solventnosti. V tomto ohledu je asi pomoc daňového poplatníka v rámci modelu „špatných bank“ příliš malá.

Popularita modelu „špatných bank“ s dobrovolnou účastí odráží zčásti zájmy postižených, v Německu pak zejména zájmy spolkových zemí jakožto vlastníků zemských bank, zčásti též určité obavy ze státního převzetí finančního sektoru. Model vyjadřuje naději, že svoboda volby bývalých vlastníků umožní docílit výsledku, který by byl v souladu s tržními principy, nebo se k tomuto souladu bude přibližovat. Přitom se přehlíží fakt, že zodpovědnost a ručení za svoje jednání je základním principem tržního hospodářství. Ve finančním sektoru je tento princip v současné době porušen a nahrazen dalekosáhlými garancemi daňových poplatníků. Pokus očistit banky, aniž by pocítily nepříjemnost této očisty, přináší riziko, že nakonec bude třeba odstraňovat ještě mnohem více špíny, než je tomu dnes.

Zpracovala Ing. K. Gubová

Hans C. Müller

Das Udenkbare denken

Přemítání o nemyslitelném

Handelsblatt, 18.5.2009, Nr. 94, S. 9

Negativní hlavní úrok je považován za neproveditelný - přesto jej prominentní ekonomové vyžadují

Vlastně se jednalo o rutinní práci analytiků americké centrální banky Fed. Chtěli zjistit, kde se momentálně pohybuje optimální hodnota hlavního úroku. Jako vždy zadali do počítače poslední údaje o inflaci a hospodářské situaci a ten jim před několika týdny vygeneroval tento výsledek: minus pět procent.

Optimální hlavní úroky (od raných 90. let se zjišťuje pomocí osvědčené metody - Taylorova pravidla) v USA musí vycházet v záporné hodnotě, protože v současné době je velmi nízká inflační míra i hospodářský růst - minusové znaménko uvádí badatele v úžas, protože negativní úroky jsou považovány za vyloučené.

Úroková sazba, za níž si obchodní banky mohou půjčovat peníze od centrální banky, se v USA - stejně jako v Japonsku nebo Velké Británii - prakticky pohybuje okolo nuly. Většina odborníků se shoduje, že tradiční peněžní politika se tak dostala na dno svých možností a že hlavní úrok centrálních bank nemůže sklouznout pod nulu.

Nebo snad ano?

Vzhledem k nejhlubší hospodářské krizi od dob Velké deprese už někteří prominentní ekonomové toto dosud převažující mínění zpochybňují, a podle W. Buitera údajně „neexistuje teoretický či praktický důvod pro to, aby Federal Funds Rate, nejvýznamnější americký hlavní úrok, nemohl mít hodnotu např. minus pět procent“.

Tento ekonom spolu s dalšími odborníky navrhoval již počátkem desetiletí, jak by se japonská centrální banka mohla pomocí negativního úroku vypořádat s dlouhodobou krizí v zemi. Japonsko „uvízlo“ ve zpětné spirále tvořené klesající poptávkou a propadem cen, což už nebylo možné zvládnout ani nulovými úroky.

Podobně jako Buiter argumentuje i jeho harvardský kolega G. Mankiw, který srovnává zavedení negativního úroku se zavedením záporných čísel - vždyť dříve matematici považovali myšlenku záporných čísel za absurdní.

Konkrétní návrhy těchto dvou ekonomů působí na první pohled podivně, ale jsou myšleny naprosto vážně a zajisté by změnily komplexní mechanismy bankovního světa.

Zjednodušeně lze princip fungování popsat takto: pokud si soukromá banka, např. Deutsche Bank (DB), půjčí od Evropské centrální banky 100 eur, musí při 3procentním hlavním úroku splatit 103 eur. Aby si DB sama peníze vydělala, bude 100 eur půjčovat s vyšším než 3procentním úrokem - např. při úvěrování firmy, která si za půjčku koupí nový stroj.

Hlavní úrok tak nepřímo spolurozhoduje o úrokové hladině ve zbytku ekonomiky. I pro investory platí, že čím je hlavní úrok vyšší, tím vyšší jsou úroky z vkladů a naopak. V případě negativního hlavního úroku - tedy zmiňovaných minus pěti procentech - by obchodní banky nakonec ze 100 eur centrální bance splácely 95 eur, a pak by také asi i úroky na vkladních knížkách byly negativní. A v tom právě spočívá záludnost návrhu: vždyť kdo by chtěl svůj majetek ukládat do banky s vidinou ztráty - to spíše peníze vybere a uloží je doma. Peníze skladované doma tedy přinášejí „alespoň“ nulový výnos, pro hospodářský koloběh však jsou ztracené a konjunktura tak trpí ještě více.

Buiter i Mankiw jsou přesvědčeni, že tento problém se dá řešit: stát musí vlastnictví mincí a bankovek učinit natolik neatraktivním, že lidé nakonec peníze bankám svěří. Vláda by např. mohla jednou v roce každou desátou bankovku vyhlásit jako neplatnou (náhodným výběrem jednoho čísla mezi 0 – 9). Takový postup by centrálním bankám umožnil posunout sazby hlavního úroku pod nulu. Majitelé hotovosti schraňované doma by se obávali desetinové ztráty majetku, což by bylo mnohem více než v případě peněz uložených v bance. Mankiwův návrh však má háček: každý ústavní soud na světě by takový svévolný postup zakázal.

Londýnský ekonom Buiter ale přichází s realističtějším podnětem proti uchovávání hotovosti mimo banky. Vláda by např. mohla stanovit, že dolar v hotovosti má nižší hodnotu než dolar na bankovním kontě/vkladní knížce, čímž by vznikl určitý směnný kurz mezi penězi uloženými a neuloženými v bance. Alternativou by mohla být i daň z hotovosti, platné by byly pouze bankovky, na nichž by se pravidelně označovala úhrada negativního úroku. Tato myšlenka není nová: už německý ekonom Silvio Gesell (1862-1930) rozvinul myšlenku označených peněz, které průběžně ztrácejí na hodnotě. Gesell tím chtěl zabránit, aby peníze sloužily jako prostředek uchování hodnoty. Peníze uložené doma za tímto účelem se neutrácejí, což ochromuje ekonomiku. Pokud by se ale vlastnictví bankovek a mincí pravidelně zpoplatňovalo, každý by peníze rychle pouštěl do oběhu.

Významné světové centrální banky však nechtějí s takovými experimenty mít nic společného; nyní se pokoušejí jinými způsoby zabezpečit ekonomice další likviditu a zastavit cenový propad a pokles růstu. Ve Velké Británii, Japonsku a USA nakupují centrální banky ve velkém stylu cenné papíry (např. státní a podnikové půjčky), hradí je novými penězi, které si samy opatřily a tím roste množství peněz ve světě.

Ekonomové tuto strategii nazývají „kvantitativní uvolnění“, podle propočtů ekonomů Fed však centrální banka musí tento postup výrazně rozšířit, aby docílila efektu jak v případě hlavního úroku minus 5 procent.

Buiter i Mankiw považují kvantitativní uvolnění za riskantní, protože není vůbec jasné, jak tato politika zapůsobí. Není žádné povědomí o dopadech současných opatření centrálních bank, kdežto účinky snižování úroků jsou známy dostatečně, a v případě minusových úroků tomu není jinak.

Odborný svět je vůči návrhu velmi skeptický - vše sice teoreticky zní dobře, prakticky to je ale neproveditelné, protože „kdo chce účinně zabránit, aby si lidé doma nehromadili peníze, měl by to provést u všech měn současně“, protože po zavedení povinného kolkování peněz pouze v USA by lidé hotovost přelili do zahraničních měn. Další ekonom namítá, že pak by se centrálním bankám vracelo méně peněz než by půjčovaly, takže je smysluplnější stejnou sumou subvencovat přímé investice a nebo podporovat domácnosti s velmi malými příjmy. „Negativní úroky představují otevřené dotování bank centrální bankou“, uvádí M. Klein (profesor na univerzitě Halle-Wittenberg). Takové očividné přerozdělení ve prospěch bank by veřejnost dobře nepřijala.

Ekonom Mankiw pocítil na vlastní kůži, že návrhem na negativní úrok se dotkl ožehavého tématu. Reakcí na něj bylo mimořádné množství nenávislných e-mailů a mnoho lidí požadovalo jeho vyhazov přímo u ředitelky Harvardské univerzity, která kritiky odmítla s tím, že za vyjádření kontroverzních

myšlenek žádného profesora nepropustí. Mankiw v tom vidí luxus, který není centrálním bankéřům dopřán.

Thomas Stölzel, Ulrich Hanke

Gespaltene Gesellschaft

Rozpolcená společnost

WirtschaftsWoche, 2009, Nr. 23, S. 8-9

Hospodářská krize zvyrazňuje nerovnost mezi občany v Německu; zatímco zaměstnanci soukromého sektoru se obávají o práci a existenci, mnozí - a těch je většina - jsou pod ochranou státu

Podle statistického úřadu platí v Německu 28,3 mil. lidí daň ze mzdy; jde ale o pouhých 34 procent obyvatel, kteří celkem ročně odvedou cca 153 mld. eur finančním úřadům, zatímco stát vynakládá na své zaměstnance a úředníky 186 mld. eur ročně.

Celkově se v Německu na úrovni státu, zemí a obcí vybralo v roce 2007 cca 538 mld. eur na daních.

Průměrný příjemce penze pobírá ročně 26 214 eur, což představuje penzi ve výši 2185 eur měsíčně, která se však musí zdanit. Pro porovnání: důchodce v průměru pobírá pouze 9817 eur, tj. 818 eur měsíčně. Převážnou část financí na penze nashromáždí daňoví poplatníci, stát navíc zřídil rezervu a zabezpečovací fond.

Podle údajů Spolkového statistického úřadu dosahuje čistý majetek průměrné domácnosti státního úředníka 50 700 eur, majetek domácnosti zaměstnance 41 800 eur, majetek domácnosti dělníka 24 400 eur. Nerovnost pokračuje i v důchodovém věku, kdy domácnost penzisty (býv. státního úředníka/zaměstnance) vykazuje majetek průměrně ve výši 69 800 eur, kdežto domácnost důchodce pouze 43 300 eur – i když ten má stále více než domácnost zaměstnance a dělníka, domácnost penzisty disponuje majetkem vyšším než domácnost aktivního úředníka.

V Německu:

- pracuje 30,9 mil. dělníků a zaměstnanců v soukromém sektoru
- je 4,5 mil. samostatně výdělečně činných osob
- veřejné služby zaměstnávají 4,5 mil. osob (náklady 186 mld. €) *
- podporu z titulu zákona k podpoře vzdělávání (studentské půjčky) pobírá 806 tis. osob (náklady 2,2 mld. €) *
- podporu v nezaměstnanosti I, Hartz IV a sociální příspěvky dostává 7,9 mil. osob (náklady 49,4 mld. €) *
- 24,6 mil. občanů pobírá důchod (náklady 241,5 mld. €) *
- 1,4 mil. občanů pobírá penzi (náklady 36,7 mld. €) *

Peníze od státu tedy dostává cca 39,2 mil. občanů (součet položek označených *)

Zpracovala M. Beránková

Odbor Personální Oddělení Finanční a ekonomické informace

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

8:30 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý, čtvrtek, pátek:

8:30 - 12:00

13:00 - 15:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

8:30 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

http://www.mfcz.cz/cps/rde/xchg/mfcz/xsl/kniha_info.html

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>

